...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...9165) | 1963 оной майн 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Майн Нэгэнэй парадта болон демонстрацида хабаадагшадай хүндэлэлдэ үгтэһэн обед

Майн Нэгэнэй үдэр парад, демонстрациин һүүлээр КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет съезднүүдэй Кремлиин Ордон соо парад, демонстрацида хабаадагшадай хүндэлэлдэ обед үгэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд болон кандидадууд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, СССР-эй Министрнүүд, центральна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ Союзай маршалнууд, Советскэ Армиин болон Уһан Сэрэгэй Флодой адмиралнууд болон генералнууд, Москвагай, Московско областиин партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ниислэл хотын, предприяти, барилгануудай түрүүшүүл энэ обед дээрэ байлсаба.

Социалис революциин Нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэрилгын нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастро Рус, мүн тэрэнтэй суг ябаһан нүхэдүүд айлшадай дунда байлсаба.

Обедэй боложо байха үедэ нүхэр Н. С. Хрущев амаршалгын үгэ хэлээ.

Парад болон демонстрацида хабаадагшадай зүгһөө Советскэ Союзай маршал, СССР-эй Оборонын Министр Р. Я. Малиновский мүн үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Фидель Кастро обед дээрэ дэлгэрэнгы, тодорхой үгэ хэлээ.

Н. С. Хрущевой, Фидель Кастрын үгэнүүдые обедтэ хабаадагшад анхаралтайгаар шагнажа, нэрьемэ альга ташалгаар уттаа.

Аха дүүгэй нэгэдэлэй, хани барисаанай, баярай оршон байдалда обед үнгэрбэ.

(ТАСС).

...етскэ Союзай Коммунис ...ин Центральна Комитедтэ

...р Никита Сергеевич Хрущевто

...е сагта ком... түрүүшүүлэй ...н Москвада, ...дон соо боло...

...Эхэ ороной ... нютагуудта ...кал хүдэлмэ... ...унизм бай... ...ПСС-эй XXII ... абаһан аса... ...амжалта...гдэнэ. Ком...ально-техни...үри ёһотойл ...лайсатайгаар ...оциалис про...нгаяа хүндэ ...эр хүгжэнэ. ...идамтайгаар ... совхозуудай ... Арадай хэ...н бүри элбэ...гэр байрын ...ажаһуудалай ...угаа ехэ хэм...адаг боло...

...ай ноябриин ...бэринүүд, тэ...радай ажа...аар хүтэлбэ...н ушар оро...ын хүсэнүү...ргуулха шэнэ ...үгөө.

...дотоодын бо...литикада ле...угам батаар, ...елүүлһэнэйнь ...урэл Комму...нэй дайшал...альна Коми...икита Сергее...үнүүд угаа ... баяр баяс...э хараа шэг...а үрэнь ма...лис экономи... культурын ...лтада, ажал... улам һайжа...ээрэ эб най... хамгаалхын ...елнэ.

...ай ленинскэ ... хүтэлбэреэр ...эжэ байһан ...рэгээр бидэ...и, эдэ хэрэ... ажалай тү...өөндэ хабаа... туһа нэмэ...анда золтой

...оор хүдэлжэ, ...ха» гэһэн ...рһэн алдар... хүдэлөөнэй ...р зүблөөн дээрэ гаргабабди. Эдэ дүнгүүд коммунизмын илан мандахын тулада шэн зоригтойгоор ажаллахые Коммунис партиин уряалһан уряае совет арад ямар ехэ халуунаар, бүхы сээжэ зүрхэнһөө һайшаан угтааб гэжэ эли тодоор, үнэмшэстэйгөөр харуулжа үгэнэ.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ мүнөө ороной 23 миллион үлүүтэй түрүү ажалшад; олон түмэн коллективүүд хабаадана. Хүдэлмэришэдтэй, колхознигуудтай хамта инженернүүд, технигүүд, эрдэмтэд, врачнууд, агрономууд, багшанар, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөндэ оролсоно. Олониитын хүсөөр хүдэлдэг ажалшадай олон түмэн элдэб зохёохы коллективүүд байгуулагдаад, амжалтатайгаар ажаллажа байна. Элдэб олон мэргэжэлэй хүнүүд эдэ коллективүүдтэ ямаршье түлөөһэгүйгөөр, һайн дурааран орожо, үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулна, обществын аша туһада хүдэлнэ.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй үедэ шэнэ хүн хүмүүжэн гарана, тэрэнэй ушар ёһо мэдэлгэ дээшэлнэ, коммунизм байгуулагшын абари заншалай гол ёһые али бүхы талааран баримталха эрмэлзэлгэ бии болоно. Манай хүдэлөөндэ хабаадагшадай зэргэдэ коллективизм, хани барисаан, нүхэрэй ёһоной харилсан туһалалсалга ажалда, социалис обществын гол ёһонуудта ушар ёһо мэдэн хандалга үргэнөөр хүгжэдэг байна. Коммунизм тээшэ совет арадай дабшалгын туг баригшадай — коммунис ажалай ударнигууд болон коллективүүдэй ехэ, алдарта хэрэгүүдые парти үндэрөөр сэгнээ.

Хүндэтэ Никита Сергеевич, промышленностиин, барилгын талаар бүхэроссин зүблөөн дээрэ танай хэлэһэн үгые, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалгые бидэнэр гүнзэгы ехээр сэдьхэлээ хүдэлгэн байжа шагнаабди. Коммунизмын илан мандахын тулада ажалай шэнэ габьяа гаргахые, шэнэ алдарта амжалтануудые туйлахые партиин уряалһан халуун уряа бидэнэй сээжэ зүрхэндэ гүнзэгыгөөр хадуугдаа.

Ажал хэдэг хүнүүд тухай, манай хүдэлөөе хүгжөөхэ тухай партиин гаргадаг эсэгэ ёһоной оролдолгодо агууехэ Ленинэй захяануудые түргэнөөр бэелүүлхын түлөө тэмсэлые шангадхажа, коммунис ажалай түлөө мүрысөөе бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ бидэнэр харюусахабди. Долоон жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын тулада, коммунис байгуулалтые улам түргэдхэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулхабди гэжэ КПСС-эй ЦК-е, Советскэ правительствые, Никита Сергеевич, таниие бидэнэр найдуулнабди.

Гэгээн гэрэлтэ ерээдүйгөө ойртуулхын тулада мүнөө хамагай түрүүндэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хэрэгтэй гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Тиимэһээ ажалай эгээн лэ үндэр бүтээсэ туйлахын, үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлжэ ашаглахын, продукци бүри элбэгээр гаргахын, шанарыень һайжаруулхын, өөрынь үные хямдаруулхын, шэнэ техникэ болон түрүү технологи нэбтэрүүлхын, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын тулада манай хүсэлэл оролдолго зорюулагдаха байна.

Шэнэ байдал байгуулагшадай нэрэдэ хүрэмөөр байха гээшэ манай хүдэлөөндэ хабаадагшадай шухалын шухала зорилго болоно. Бидэнэр бүри оролдосотойгоор наука, техникын туйлалтануудые шудалха, өөһэдынгөө культурно-техническэ хэмжээе али болохоор дээшэлүүлхэ, ниитынгээ уялгые һайнаар мэдэрхэ, хуушанай үлэгдэлнүүдтэй эбсэшэгүй, үнэн сэхэ байха һайн абари заншал өөһэдтөө хүмүүжүүлхэ байнабди. Өөһэдынгөө амжалтануудаар һанаагаа амарангүй бидэнэр нүхэдтөө туһалха, тэдэндэ эрдэм мэдэсээ, олоһон дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ тэдэниие хабаадуулхабди.

Түрэл ленинскэ партиин хүтэлбэреэр коммунизмын гэгээн гэрэлтэ үндэр тээшэ зам табиха угаа ехэ зол хуби бидэндэ тудаба. Бидэнэр шэн зоригтойгоор ажаллажа, коммунизм байгуулагшадай гвардиин хүндэтэ үүргые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэбди. Агууехэ Ленинэй зааһан замаар дабшажа, коммунис ажалай илалтада бидэнэр хүрэхэбди.

Манай Агууехэ Эхэ орон бэхижэжэ, һалбаран хүгжэжэ байг лэ!

Манай омогорхол, алдар сотой — Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

Коммунизм мандаха болтогой!

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшүүлэй бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ баталан абтаа.

1963 оной апрель, Москва город.

...ин Коммунис партиин ...ральна Комитедтэ

...һунгалгын ...алта туйла...арамдуулан, ...нис партиие... Коммунис ...на Комитет ...лна.

...аа партиин ...жа, олонии...лөө үзүүлдэг боложо байһыень эли тодоор гэршэлэн харуулна. Хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы итальян арадай аша туһын түлөө, эб найрамдалай болон социализмын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта туйлахыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди!

КПСС-эй ЦК-гай Секретарь Н. С. ХРУЩЕВ.

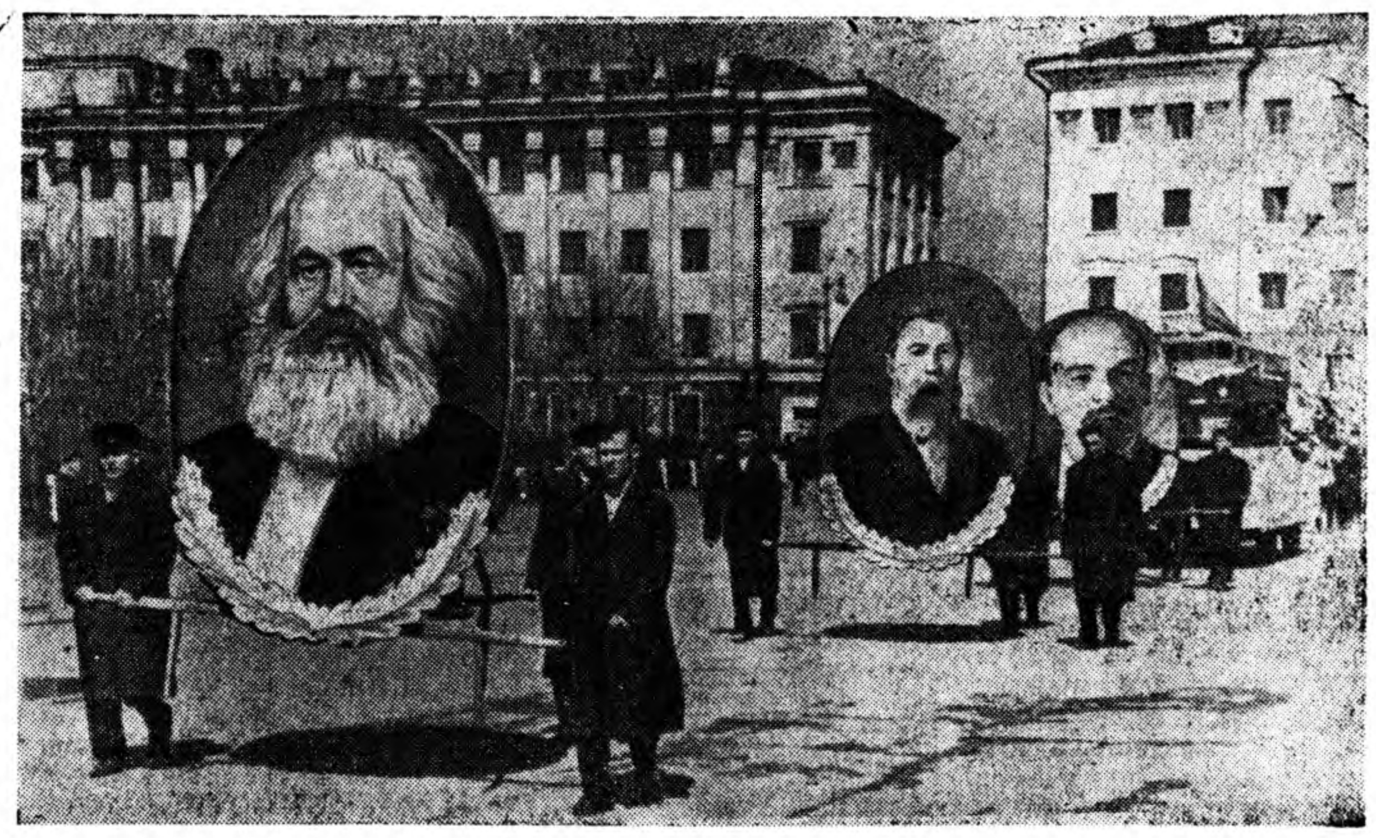

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ городой ажалшадай Майн Нэгэнэй жагсаал. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛАГШАДАЙ ҺАЙНДЭР

Манай Эхэ ороной ниислэлдэ Майн Нэгэнэй үглөөгүүр сэлмэг дулаан байгаа. Ажалшадай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын үдэрэй эхилэн сасуу, городой үйлсэнүүд болон талмайнуудта улаан тугуудаа бариһан, дуугаа дуулалдаһан москвагайхид олоороо гараа.

Улаан талмай һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй байгаа. ГУМ-эй байшангай нюур талада татаатай угаа ехэ улаан бүд дээрэ Маркс, Энгельс, Ленинэй портредүүд томоор зураатай харагдана. «Коммунизмын илалта тээшэ урагшаа» гэһэн үгэнүүд — совет хүнүүдэй бүхы ажал ябуулгын уг зорилго алтан үзэгүүдээр бэшээтэй харагдана. Арадуудай хэтэ мүнхын хани барисаанай һүлдэ тэмдэг бологшо СССР-эй болон союзна республикануудай гербнүүд эртэ урдын Кремлиин ханада толотон харагдана.

Хабарай наранда гэрэлтэһэн Улаан талмай шадарай үйлсэнүүдтэ Москвагай гарнизоной сэрэгүүд парадта гарахаяа жагсанхайнууд байба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов болон А. Н. Шелепинэй мавзолейн гүбэй трибуна дээрэ гарахада, талмай дээрэ нэрьесэ альга ташалган болоо.

Совет арадай айлшан, манай хани нүхэр, революционно Кубын вождь Фидель Кастро, тэрээнтэй хамта Кубаһаа ерэһэн нүхэдүүд парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта трибуна дээрэ гаралсаа. Талмай дээрэ сугларгшад тэдэниие хани халуунаар амаршалаа. Совет болон Кубын арадуудай хоорондохи бата бэхи хани барисаанда зорюулагдаһан юрөөлнүүд табигдаа.

СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский нээмэл машинада һуугаад, тэбхэр 10 часта Спасска башниин үүдэөр гаража ерээ. Парадые командалагша армиин генерал А. П. Белобородовой рапортые шагнаһанайнгаа һүүлээр, министр сэрэгүүдэй урдуур ябажа, ажалшадай уласхоорондын һайндэр — Майн Нэгэнтэй дашарамдуулан сэрэгшэдые амаршалаа.

Сэрэгүүдэй урдуур ябажа дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Р. Я. Малиновский мавзолейн трибуна дээрэ гаража, үгэ хэлээ.

Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскиин хэлэһэн үгэ

Нүхэд солдадуул, матросууд, сержантнууд, старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд, адмиралнууд!

Советскэ Союзай ажалшад!

Хүндэтэ нүхэр Фидель Кастро!

Гадаадын оронуудһаа ерэһэн манай хүндэтэ айлшад!

Ажалшадай уласхоорондын һайндэр — Майн Нэгэнэй үдэртэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын зүгһөө, тэрэнэй даалгабаряар таанадые амаршалан мэндэшэлнэб!

Зохёон байгуулхы хүсэ шадалайнгаа һалбаран хүгжэжэ байһан, совет хүнүүдэй политическэ болон ажалай угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда манай Эхэ орон Майн Нэгэнэй һайндэрые тэмдэглэжэ байна.

Городууд болон тосхонуудай ажалшадай шэнэ илалтанууд тухай баясхаланта мэдээсэлнүүд үдэр бүри орожол байна. Сибириин хүсэтэ мүрэн Енисейе хааһан тухай, промышленностиин хүсэн түгэс предприятинуудай ашаглалгада үгтэһэн тухай, үндэр ургаса абахын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүдые совет хүнүүд Эсэгэ оронойнгоо түлөө омогорхолтойгоор шагнаһан байна.

Экономикын ургаһанай, научна, техническэ дэбжэлтын ашаар ажалшадай материальна байдал шууд сэхээр һайжарна, соёл болбосоролынь дээшэлнэ. Шэнэ общество байгуулжа байһан совет хүнүүдэй абари заншалынь угаа ехээр хубилна. Манай ажабайдалда коммунизмын шэнжэ тэмдэгүүд улам бүри ехээр үзэгдэдэг боложо байна. Буржуазна үзэл сурталтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг манай парти бидэнэй дунда тааруугүй абари заншал дэлгэрүүлхэ али бүхы һэдэлгэдэ эрид шанга сохилто үгэдэг.

Түрэл Коммунис партиие, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрон нягтаар жагсаһан совет арад ерээдүй тээшээ найдамтайгаар харадаг, коммунизмын гэгээн гэрэлтэ үндэр тээшэ бата алхамаар дабшадаг.

Социализмын болон коммунизмын замаар социалис оронуудай ажалшад совет арадтай хамта дабшана. Урган мандажа байһан залуу социалис оронууд жэл ерэхэ тудам өөһэдынгөө экономическа болон хамгаалалгын хүсэ шадалые бэхижүүлнэ, капитализмда орходоо һураггүй булюу һайн байһанаа үнэмшэсэтэйгөөр харуулна, дэлхэйн түүхын хүгжэлтэдэ бүри ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Арадуудай хоорондын эб найрамдалай болон хани барисаанай хэрэгые батаар, шууд сэхээр хамгаалдаг манай Эхэ ороной, социалис хани нэгэдэлэй бүхы оронуудай уласхоорондын нэрэ хүндэ улам дээшэлэн бэхижэнэ.

Бүхы арадуудай эбтэй амгаланаар, аюулгүйгөөр һуухын тулада Советскэ Союз уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулха угаа ехэ

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

БҮХЫ ТРАКТОР, МАШИНАНУУДАА БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛГЭЕ!

Горох тарижа дүүргөө

Захагүй гэхээр үргэн Хүнтэйн талада хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри түлэг эхилэнхэй. Эндэ Баргажанай үйлэдбэриин управлениин олонхи ажахынууд газараа хахалжа, мүн эртын ороохото ургамалнуудые тарижа эхилһээр хэды хонобо.

Бархан нютагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд эндэ 3 отряд боложо хубааралд, 2000 гектарта борнойлго хэжэ, хүрьһэнэй шииг нойто хушажа, һүүлэй 5 үдэрэй туршада 400 шахуу гектарта эртын тарилга хэбэ. Тэрэ тоодо 100 га горох холисогүйгөөр таригдажа дүүрээд, нилээд ехэ газарта эртын силостэ дарагдаха обёос, хара таряан холигдожо, мүн шэниисэ нарич зуруудтайгаар таригдаба.

Бүхы дэлхэйн арадуудай һаналаа нэгэдэлгын, хани барисаанай уласхоорондын һайндэр — Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсоод, дүршэлтэй механизаторнууд Гомбо Раднаев, Дамба Гармаев гэгшэдэй даадаг отрядууд илангаяа эмхитэй, бүтээсэшье ехэтэй ажалаараа шалгарна. Тэрэшэлэн тарилга хэдэг агрегадуудай дундаһаа трактористнар Р. Бадмаев, Д. Самбуев, М. Базаров болон бусад түрүүшын үдэрһөө даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

В. Седунов,
«Баргузинская правда»
газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Эртын тарилга—15 үдэр соо

Таряалан дээрэ бүтээсэ ехэтэйгээр, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ, Майн 1-нэй һайндэрые тэмдэглэхэ гэһэн Саратовска болон Черкасска областьнуудай таряашадай уряа орон доторнай зэдэлээ.

Энэ һайн һайхан үүсхэлыень манай республикын колхоз, совхозуудай механизаторнууд нэгэн дуугаар дэмжэбэ. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Советская Россия» колхозойхид һүүлэй үедэ сагай урин дулаание һамбаашалан, бүхы арга боломжоёо элсүүлжэ хүдэлөөд, эртын тарилгые 15 үдэр соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа.

Үнгэрһэн 6 үдэрэй туршада тарилгын агрегадуудай дунда эршэтэ шанга мүрысөөн дэлгэрээд, ажалай бүтээсэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлжэ байна. Тракторист Степан Емельянов, сеялкэшэд Виктор Асташов, Семен Емельянов гэгшэдэй агрегат Майн Нэгэнэй һайндэрэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсон, илангаяа бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Тэрэшэлэн трактористнар: Василий Радионов, Артем Трофимов, сеялкэшэд: Иван Китаев, Василий Орлов болон Кирилл Ефремов, Николай Дорофеев гэгшэд баһал тэдэнтэй ана-мана мүрысэжэ ябана. Тус агрегадууд үдэрэй 30 га даабариин оронда һүүлэй 3-4 үдэр соо 35—40 га хүрэтэр һайн шанартайгаар тарина. Бүхыдөө эндэ 800 гектарта ороохото ургамалнууд, тэрэнһээ 450 гектарынь хэрээһэлэн тариһан байна.

— Үрэһэнэй тарилгын нормые илангаяа наринаар шалгажа, агротехникын заабариие заахашье хазагайруулнагүйбди. Хёлго, Харгааһата гэжэ намар хахалһан газарта гектарэй 200 килограмм үрэһэн, бүри һайн хүрьһэтэй, шииг нойто элбэгтэй газарта «Онохойская-4» сортын шэниисэ баһал нормын ёһоор 5—6 сантиметр гүнзэгыдэ таригдана, — гэжэ артелиин үнинэй агроном Иван Пестерев хэлэнэ.

Механизаторнууд газарайнгаа хүрьһэ жэгдэлэн нягтаруулхын тула таряалан дээрээ хүндэ каток шэрэдэг болонхой. Байгша ондо сэбэр паарай бүри бага болгогдоһон дээрэһээ ехэнхи газарынь хабар хахалагдажа таригдаха юм. Тиимэһээ эндэ үдэрынь сеялкэ шэрэһэн тракторнууд һүниндөө газар хахална.

С. Бильтуев, агроном.

Түрүүшын гвардинууд

Мухар-Шэбэртэ хабарай хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү. Юуб гэхэдэ, нёдондонойхидо орходоо аяар 27 мянган гектар ехэ газарта ороохото ургамал таригдаха. Тэрэ тоодо эдеэ хоолой эгээл шухаг — шэниисэ тариха талмай 23,5 мянган гектараар үргэдхэгдэхэ бшуу. Гадна 8 мянган га шэнэ, залууг газар ашаглагдаха.

Управлениин колхоз, совхозууд борнойлгоёо барагсаан шахуу дүүргээд, эртын тарилгадаа орожо захалаа. Эгээ түрүүлэн Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд И. Захаров, Г. Шиханов гэгшэдэй агрегадууд «Участки» гэжэ нэрэтэй полидо тарилга хэжэ ороо һэн. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө хойшо бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ Охин-Булагай совхозой, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой болон бусад ажахынуудай механизаторнууд тарилгадаа оронхой.

Б. Жамбалов.

...С-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...лис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэрилгын нэгэдэхи сек... ...ублики Премьер-Министр Фидель Кастро Рус гэгшэтэй апрелиин 29-дэ Кремль ...дээрэ: уулзалгын үедэ. ТАСС-ай фотохронико.

КОММУНИЗМ БАЙГУУЛАГШАДАЙ ҺАЙНДЭР

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

хүсэлэл оролдолго гаргана, уласхоорондын шанга хиналта тогтоон, буу зэбсэг бүгэдэ ниитэрээ, хүсэдөөр хуряахын түлөө, атомна зэбсэг бүтээлгые болон туршалгые хорихын түлөө, уласхоорондын бүхы арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэжэ шиидхэхын түлөө оролдосотойгоор тэмсэнэ. Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй Коммунис партиин болон Советскэ правительствын бэелүүлдэг холын хараата, сэсэн мэргэн ленинскэ гадаадын политикые бүхы түрүү хүн түрэлтэн ехээр хүндэлнэ. Хюдалгата термоядерна дайнда хүн түрэлтэниие эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдээ татан оруулжа шадаагүй үлэһэн баримтые социалис оронуудай экономическа болон сэрэгэй хүсэ шадалай бэхижэһэнэй, амгалан ёһоной гадаадын политика тэдэнэй шууд сэхээр бэелүүлһэнэй, эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень татахаар арадуудай шиидэнги байһанай шухала үрэ дүн болоно гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Зүгөөр, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайсаагүй. США-гай болон тэдэнэй союзнигуудай эзэрхэг түримхэй этэгээдүүд муу хойшолонтой харата муухай политика бэелүүлнэ, өөрынгөө тагнуулшадай ябуулгые бүри эдэбхитэй болгоно, Хойто атлантическа эзэрхэг түримхэй бүлэглэлэй хамтарһан ядерна хүсэнүүдые байгуулха түсэб зохёоно. Социализмын оронуудта хоро шараа бусалдаг дээрэһээ дэлхэйе ракетно-ядерна дайнда татан оруулхаар бэлэн байдаг тулюур туйган империалистнуудые үнгэрһэн үе саг ямаршье юумэндэ һургаагүй байжа болоо ха даа. Уласхоорондын жиирэй ёһо гуримые ойлдоошье хэрэгсээдэггүй дээрэһээ тэдэнэр Куба тушаа эзэрхэг түримхэй, харата муухай политикые урда мэтэ бэелүүлнэ, Кубын арадай дайсадай дээрмэдэлгын аяг аашые тухиран дэмжэнэ.

Социализм байгуулжа байһан, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалые эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалжа байһан Кубын баатарлиг арадые бидэнэр халуунаар амаршалнабди. Манай хүндэтэ айлшаниие — Кубын арадай национальна баатар, вождь нүхэр Фидель Кастрые бидэнэр халуунаар амаршалнабди.

Мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдал хадаа дай жүрөөдэгшэдэй аашануудта угаа ехэ һэрижэтэйгээр хандаха, манай Эхэ ороной экономическа болон сэрэгэй хүсэ шадалые али болохоор дээшэлүүлхэ, Совет гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүсэд дайшалхы зэһэнги байхын тулада хамаг юумэ хэхэ эрилтэ бүхы совет хүнүүдэй, арми болон флодой сэрэгшэдэй үмэнэ эрилтэ табина.

Марксизм-ленинизмын, Советскэ патриотизмын, социалис интернационализмын агууехэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлэгдэһэн, бүгэдэ арадай зүгһөө дуулагдадаг, ленинскэ партиие тойрон нягтаар жагсаһан, социалис оронуудай арминуудтай зэргэ ябадаг совет сэрэгшэд эб найрамдалые хододоо һэрижэтэйгээр хамгаална, хэрбээ манай Эхэ ороной, бусад социалис оронуудай амгалан ажал, эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалда халдан орохые ямаршье эзэрхэг түримхэйшүүлэй һэдээ һаань, тэдэниие шууд сэхээр, хүсэдөөр бута сохихоор хододоо бэлэн байна.

Ажалшадай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр, бүхы оронуудай хүдэлмэришэдэй нэгэдэлэй, аха дүүгэй холбоо барисаанай үдэр—Майн Нэгэн мандаха болтогой!

Коммунизм байгуулагша агууехэ совет арад мандаха болтогой!

Амгалан тайбан байдалые, манай Эхэ ороной аюулгүй байдалые хёрхоор хамгаалжа байһан эрэлхэг зоригто совет зэбсэгтэ хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай илалтануудые зориг-жуулан эмхидхэгшэ түрэл Коммунис партида алдар соло!

Ура!

***

Советскэ Союзай гимнын хүгжэм талмай дээгүүр зэдэлнэ. Һайндэрэй артиллериин салюдай буудалганууд нэернэ.

Гуримшаһан заншалай ёһоор Советскэ Армиин командна кадрнуудые бэлэдхэдэг орон доторхи хуушанай гол гуламта болоһон М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин колонно баярай жагсаалые нээбэ. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академиин, Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ артиллерийскэ сэрэгэй инженернэ академиин, бронетанкова сэрэгэй академиин, В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ сэрэгэй инженернэ академиин, химиин талаар хамгаалха сэрэгэй академиин, агаарай сэрэгэй академиин һурагшад удаань ябана.

Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ агаарай сэрэгэй инженернэ академиин колонно талмай дээгүүр гараба. Космонавтнууд Ю. Гагарин, Г. Титов, А. Николаев, П. Попович гэгшэд энэ академидэ һурадаг юм, мүн «ракетэнүүдэй каравануудые» агаарта дэгдээхэ хүнүүд эндэ һуралсана.

Сэрэгэй академинүүдэй колоннонуудай удаа сэрэгэй училищинуудай һурагшанар гараба.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ мотострелково гвардиин Таманска дивизи жагсаалда гаража ерэбэ. Энэ дивизиин сэрэгшэд-гвардейцүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ алдарта зам гаталһан юм. Мүнөө мавзолейн хажуугаар гаража ябаһан энэ дивизиин сэрэгшэд ахамад нүхэдэйнгөө алдарта хэрэгые арьбадхан үргэлжэлүүлэгшэд мүн болоно.

Агаарай десантна сэрэгшэдэй сагаан эмблемэтэй өөһэдөө ябадаг артиллерийскэ түхеэрэлгэнүүд болон хаанашье тогтохо торохогүй «ГАЗ-69» гэжэ машинанууд талмай дээгүүр дүүрэбэ. «Агаарай ябаган сэрэгшэдэй» хубсаһа үмдэнхэй — сэнхир погонтон парад дээрэ түрүүшынхеэ хабаадаба. Бишыханууд хоёр реактивна самолетдой, парашюдаа задалһан — иимэ тэмдэгүүд офицернүүдэй петлицэдэ алтаар яларан харагдана.

Артиллери гаража ерэбэ. Түрүүшээр харахада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ дайсадые бута сохижо ябаһан зэбсэг мэтээр харагдана. Теэд энэмнай иимэ бэшэ. Тэрэ сагһаа хойшо мүнөөнэй зэбсэгүүдэй түгэлдэр хүсэн нилээдгүй ондоо болонхой. Суута «катюшануудай» «үрэ бэенэр» — ракетэнүүд артиллеристнүүдэй колонные хааба. Дайнай хойто тээхи жэлнүүд соо гвардейскэ миномедууд шэнэ, үшөө үзэгдөөгүй түгэлдэр хүсэтэй, техническэ арга боломжынгоо талаар айхабтар ехэ, хүдэлхэ, буудаха, гэмтээхэ талаараа хэлэшэгүй мэргэн болонхой.

Түгэлдэр хүсэтэй, буудахадаа айхабтар мэргэн реактивна системэнүүд самоходно түхеэрэлгэнүүд дээрэ тодхоотой талмай дээрэ гаража ерэнэ. Эдээнэй хойноһоо мүнгэтэмэ үнгэтэй зенитнэ ракетэнүүд ябана.

Тусхай түхеэрэлгэнүүд дээрэ ракетэнүүд байна. Совет далайн Сэрэгэй Флодой корабльнууд энээгээр зэбсэгжүүлэгдэнхэй. Уһан дороһоо гү, али ондоо тээһээшье буудаад эгээн ехэ түбиин ямаршье газарта ядерна һомо абаашажа шадаха холо буудадаг, түгэлдэр хүсэтэй ракетэнүүдээр Далайн Сэрэгэй Флодые совет техникэ хангажа шадаал.

Стратегическэ зорилгоор хэрэглэдэг ракетнэ сэрэгшэдэй мантан томо ракетэнүүдэй Улаан талмай дээрэ гаража ерэхэдэнь бүхы хүн зон омогорхобо. Ногоон үнгэтэй энэ мантан ракетэнүүд хадаа наука болон техникын эгээл һүүлшын туйлалтанууд мүн.

Улаан талмай дээрэ байһан хэдэн миллион хүнүүд, мүн сэнхир экрануудай — телевизорэй дэргэдэ байһан хүнүүдшье совет зэбсэгтэ хүсэнэй илагдашагүй түгэлдэр хүсые омог баяртайгаар хаража байба. Эдэ бүгэдэ хадаа бүхы хүнэй сэдьхэл бодолһоо гаранагүй.

Парадай дүүрэмсээр талмай дээрэ үхибүүд гаража ерэбэ. Улаан, сэнхир костюмуудтай үхибүүд улаан туг гартаа баринхай солбон бэрхээ харуулба. Пионернүүдэй һүүлээр талмайн тэгэн дунда солбон физкультурнигууд алхалан гараба. Хүбүүд, басагад үнгэеэ буляалдаһан веернүүдые барин элдэб упражнени харуулба. Мүн мотоциклнууд дээрэ һууһан акробадууд эди шэдиеэ харуулба.

Дали дороо хэдэн олон пионернүүдые һуулганхай мантан томо гулабхаа талмайн тэг дунда гаража ерэбэ. Баглаа сэсэг баринхай үхибүүдүүд мавзолей тээшэ гүйлдэн ошобо.

— Ленинскэ Центральна Комитедтэ алдар соло, алдар соло, алдар соло!—гэжэ талмай дээгүүр абяан зэдэлбэ. «Ура» хашхаралдаанай шанга абяан доро үхибүүд баглаа сэсэгүүдые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, дүлэтэ хубисхалша Фидель Кастрода, тэрэнэй дайшалхы нүхэдтэ барюулба.

Залуу наһанай парадай эгээл ехэ нангин юумэн—«Интернационалай» хүгжэм зэдэлнэ. Талмай дээгүүр барижа ябаһан «Коммунизм илан мандаха!» гэһэн агуу мантан транспорантда энээнэй хүгжэм зорюулһан мэтэ зэдэлжэ байба.

Түүхын музейн дэргэдэ Москвагай 17 районуудай улаан тугууд далбалзана. Колонныи манлайда Ленинэй ордентой СССР-эй ниислэлэй улаан туг.

Москвагайхид Улаан талмай дээрэ гаража ерэбэ. Һайндэрэй жагсаал эхилбэ. Коммунис ажалай предприятинууд, Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэд энэ жагсаалай урда тээ алхалха ёһоороо алхалалдана. Москвагай промышленна түбэй районуудай нэгэн — Москворецкэ райониие эдэнэр толгойлно. Мүн Майн урда тээхи мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Бауманска районой ажалшад эдээнтэй зэргэлэн алхалалдана.

— Москвагай пролетарьнарай эгээл хубисхалша бүлэгүүдэй ёһо заншалые үргэлжэлүүлэгшэ Красна Преснийн районойхид ябана. 1905 ондо баррикадна байлдаануудай туг — тус районой эмблемэ болонхой. Красна Преснийн хүдэлмэришэд энэ туг доро ажалай олон тоото илалтануудые туйлаһан байха.

Ажал! Эб найрамдал! Май! —эдэ үгэнүүд улаан бүдүүд дээрэ оло дахин бэшэгдэнхэй жагсаалда хабаадагшадай толгой дээгүүр харагдана. Колоннонуудай гоёолто сэсэгүүд, тугууд соо «КПСС-эй Программа» гэжэ бэшээтэй мантан томо хэмжүүртэй ном эли тодоор харагдана. Партиин XXII съезд дээрэ баталан абтаһан манай үе сагай коммунис манифест үдэрһөө үдэртэ бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна.

Искусство ба ажабайдал таһаршагүй!», «Партийна үзэл сурталаар искусствын нэбтэрэнги байха гээшэ уран зохёолой һүлдэ мүн!»— гэһэн иимэ уряа лозунгнууд Свердловско болон Фрунзенска районуудай жагсаал дээрэ тодоор харагдана. Москвагай творческо интеллигенци эндэ ябана.

Москвагайхидтай, совет бүхы хүнүүдтэй хамта алдарта Фидель Кастро, тэрэнэй нүхэд Майн Нэгэниие мүнөөдэр һайндэрлэжэ байна. Жагсаалда ябаһан колоннонууд хүндэтэ айлшадые, баатарлиг Кубын арадые хани халуунаар амаршална. «Вива Куба! Вива Фидель!»—гэһэн үгэнүүд зэдэлнэ.

Арадай һайндэрэй болоходо ажалайнгаа амжалта тухай мавзолейн дэргэдэ ерэжэ элидхэхэ гээшэ һайн ёһо заншал болонхой. Энэ жэлэй дүрбэ һара соо түсэбһөө гадуур 85 мянган түхэригэй продукци гаргаа гээд «Калибр» завод элидхэнэ. Гүрэнэй нэгэдэхи подшипниково заводой уралан нарижуулагшад Майн Нэгэнэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсон 500 тонно шахуу металл Эхэ орондоо арьбалжа үгөө. Бүри энэ жэлдэ «ЗИЛ—130» гэжэ шэнэ маркын ашаанай машинануудые олоор гаргажа эхилхэмнай гээд Лихачевой нэрэмжэтэ заводой автомобиль бүтээгшэдэй панно дээрэ бэшээтэй ябана.

Бишыхан автомобильнуудые бүтээдэг Москвагай заводой жагсаалай стенд дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «Москвич» гэжэ автомобильнууд дэлхэйн дүшэн ороной харгыгаар ябана. «Хүн ажалдаараа суурхадаг юумэл» —гээд һайн шанартай хатуу металл абадаг комбинадай коллективэй паннодо бэшээтэй.

Совет эрдэм ухаанай туйлалтые бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрһэн тэмдэг болгон, тэрэнэй илалтые харуулан, һайндэрэй жагсаалда хабаадагшад «Восток» онгосо одоной, «космос» гэһэн хэмэл одонуудай хэдэн зуун модельнүүдые, 4 совет космонавтнуудай портредүүдые барин гараба.

Хүнүүд, баглаа сэсэгүүд, улаан тугууд, уряа лозунгнууд барагданагүй. Хабсаргагдамал гэрэй зарим хубинуудые харуулһан мантан кран талмай дээгүүр алхална. Гэр байра бариха хэмжээнэйнгээ талаар Советскэ Союз дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Москвагай электроламнын заводой хүдэлмэришэд электрын лаампын 3 метр утатай макет баряад гараба. Жэлэй эхинһээ хойшо тус заводойхид 800 мянган Ильичэй лаампочкануудые түсэбһөө гадуур үгөө.

Жагсаалда хабаадагшадай урасхаалтай хамта «Коммунизм» гэжэ нэрэтэй мантан томо корабль талмай дээгүүр дабшан гараба. Электрын галаар гоёогдоһон одон, «XXII» гэжэ алтан үзэгүүдээр улаан тугхан дээрэ бэшэгдэһэн тоо энээниие заяаһан мэтэ байна. «Эб найрамдал», «Ажал», «Эрхэ сүлөө», «Адли тэгшэ эрхэ», «Аха дүүгэй холбоон», «Зол жаргал» гэһэн КПСС-эй Программын үгэнүүд улаан бүдүүд дээрэ бэшээтэй дэлхэйн бүхы арадуудта хандана.

Жагсаал дүүрэбэ. Энээнэй һүүлшэг тээ ябаһан хүнүүд мавзолейн трибуна тээшэ харана. Парти, Советскэ правительствые алдаршуулһан үгэнүүд дуулдана. Н. С. Хрущев, Совет ороной хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, Фидель Кастро Рус, хилын саанахи олон делегацинууд жагсаалда хабаадагшадые амаршална.

Москвагай ажалшадай һайндэрэй жагсаал гурбан сагһаа үлүү саг соо үргэлжэлбэ. Майн Нэгэнэй жагсаал парти ба арадай бата бэхи нэгэдэлтэй байһые, эб найрамдалда дуратай, дэлхэйн арадуудтай хани барисаатай байхын түлөө хүсэжэ байһые-эли тодоор харуулба.

(ТАСС).

ҺҮР ЖАБХАЛАНТА ЖАГ

Сагай эртэ байбашье, республикымнай ниислэл Улаан-Үдын үйлсэнүүдтэ баярай дуунууд зэдэлжэ, хүсэтэ омогорхолой хүгжэм наяржа байба. Мүнөөдэр Майн Нэгэн—ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын, аха дүүгэй хани барисаанай үдэр. Энэ үдэр бүхы дэлхэйн ажалшан арад һүр жабхаланта жагсаалдаа гаража, эб найрамдал, энхэ байдалые элдин дэлхэй дээрэ батадхажа байһанаа мэдүүлхэнь ха юм. Энэ Майн Нэгэн баяр жабхалангай оршон байдалда угтагдажа байна. КПСС-эй ЦК-гай XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ байһан саг, ноябриин Пленумэй тогтоолнуудые ажабайдал, ажалдаа нэбтэрүүлжэ байһан үе. Байгша ондоо алибаа юумэн урагшатай, наашатай. Туйлаһан амжалтануудаа тоолохо болоо һаамнай олон. Алдарта партиингаа сэсэн хурса заабаряар манай арадай бүтээһэн юумэн ехэ. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ агууехэ революционно һургаал, ажалша арад зоной үзэл сурталай хүсэн түгэс зэбсэг — марксизм-ленинизм улам хүсэтэйгөөр мандана ха юм.

Сагай ошохо тума үйлсэнүүдтэ улам шууяатай, хүлгөөтэй болоно. Аба эжын бишыхан хүүгэд урагша хойшоо гүйлдэнэ, гарнуудтань жаахан улаан тугууд, элдэб үнгэтэй бүмбэгэнүүд. Һургуулинууд тээһээ хонгёо дуута хүгжэмэй аялга доро хүүгэдэй жагсаалнууд Соведүүдэй талмай тээшэ зүглэнэ. Тэдэнэр мүнөөдэр Майн Нэгэнэй баярай ехэ жагсаалые залаалхань ха юм. Эндэшье, тэндэшье зугаа наадан замханагүй. Соведүүдэй талмай дээрэ тобойһон үндэр ехэ байшангай хажуугаар 15 союзна аха дүү республикануудай улаан торгон тугууд аалихан һэбшээндэ намилзан, наранай хурса туяада толотоно. Хэдэхэн сагай үнгэрэмсөөр эдэ тугуудай хажуугаар Улаан-Үдын ажалшадай жагсаал үнгэрхэнь...

Үглөөнэй 11 час болохолоор Соведүүдэй байшангай урдахи үндэр ендэр дээрэ республикымнай партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй депутадууд гаража, һүр жабхаланта жагсаалай эхилһэн хүгжэм марш наяршаба.

Агууехэ багша Ленинэй дүрые бариһан жагсаал Соведүүдэй талмайгаар орожо ерэбэ. Энэмнай нэгэдэхи интернат һургуулиин һурагшад гээшэ. Бултанайнь шарайнууд хүхюутэй, хүзүүнүүдтэнь торгон улаан галстугууд намилзана, жагсаалай зэргэнүүдһээ тэнгэри өөдэ хөөрхэн сагаан гулабхаанууд дэгдэшэнэ.

— Агууехэ һайндэр—Майн Нэгэн мандаха болтогой! Эб найрамдал мандаха болтогой! —гэһэн шанга уряа үгэнүүд ханхинан зэдэлнэ. «Ура» хашхаралдаан талмай дээгүүр һүртэйгөөр дуулдана. Замбуулинай баатарнуудай дүрэнүүдые бариһаншье хүнүүд бии, олонхидой толгой дээгүүр уряа лозунг, плакадууд, хүн түрэлтэнэй оюун ухаата багшанар Маркс, Энгельс, Ленинэй дүрэнүүд толотон үнгэрнэ.

Майн Нэгэн далан гурбатайшье һаа, залуу эдир. Энэ жагсаалнуудые харыт—манай бага наһан алхалжа ябана.

Майн Нэгэн эдэ хүүгэдэй жагсаалнууд мэтэ хонгор, сэлмэг.

Нэгэдэхи интернат һургуулиин һүүлээр 27-дохи, 41-дэхи, 26-дахи, 42-дохи, 9-дэхи, 65-дахи, ажалай резервын болон бусад һургуулинуудай һурагшадай, багшанарай жагсаалнууд «Ура» хашхаралдаһаар үнгэрнэ. «Ажал, һуралсал сугтаа» гэһэн уряа лозунгнууд колонно бүхэн дээгүүр яларна. Иигэжэ манай ерээдүймнай халаан, эдир наһан, ехэ хэрэгэймнай эзэд Эхэ оронойнгоо эб найрамдалай түрүү зэргэдэ ябаһаниинь элеэр харагдана...

Майн Нэгэнэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ план гараһан Улаан-Үдын Железнодорожно районой ажалшадай жагсаал эхилбэ. Эгээн түрүүн Ленинэй орденто локомотивовагон заһабарилгын заводой колоннонууд энэ жагсаалые толгойлхол ёһоороо толгойлжо гараба. Энэ заводойхид ажалдаа шалгаржа, хүн зондо магтуулһаар үнинэй. Коммунис ажалай ударнигуудай, баатарнуудай зэргэнүүд үнгэрнэ.

Һаяхан Эхэ оронойнмнай ниислэл хото Москвада коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшүүлэй зүблөөн болоо ха юм. 23 миллион хүн зонтой коммунис ажалай түлөө тэмсэһэн армиин хэһэн юумэ далай мэтэ ехэ. Гансахан Валентина Гагановагай жэшээгээр Эхэ орон соомнай 50 мянган хүн ажаллана. Коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргын түлөө 38 мянган цех, участок, фермэнүүд, 360 мянган бригаданууд тэмсэнэ. Ямар һайхан үүсхэл, баатаршалга гээшэб даа! ЛВРЗ-гэй түрүүшүүлэй нэгэн, коммунис ажалай ударник Александра Васильевна Грехневада алдарта майн амар мэндэ талмай дээгүүр зэдэлнэ. Баярай халуун үгэнүүдые шадал мэдүүлмэ шанга хоолойгоор хашхаралдаһаар колоннонууд үнгэрнэ.

Түрүүшүүлэй нэгэн—ТЭЦ-эй коллективэйхид гаража ерэбэ. «Нэгэдэхи квартал соо түсэбөө электроэнергеэр—107,5 процент, теплоэнергеэр—105,4 процент дүүргээбди» гэһэн элидхэл—лозунг тэдэнэй дээгүүр аржын харагдана. ТЭЦ—ниислэл хотымнай зайн галай зүрхэн, эдэнэй хүсөөр үдэр һүнигүй ялагар гэрэлтэйбди, харгы замнайшье хаанашье ябахадамнай һаруул туяатай.

Зүүн Сибириин түмэр харгын Улаан-Үдын отделени. Түмэр замшадта алдар соло! «Ура» хашхаралдаан наяршана. Ута ногоон электровоз соо һууһан заахан хүбүүн гараа арбагануулһаар үнгэрнэ. Удахагүй даа, энэшье хүбүүн Эхэ оронойнгоо түмэр харгыгаар галта хүлэгые жолоодон, урагшаа шуумайхал. Түмэр замшад нэгэдэхи кварталай ашалга, буулгалгын түсэбые 103, 102 процент дүүргээ. Эдэнэй мүнөөдэр баясаха, омогорхохонь зүб. Ажал гээшэ хүниие жаргуулдаг ха юм.

Һайндэрэй һүртэ хүгжэм зэдэлһэн зандаа. Хүн түрэлтэнэй хүсэл һайхан зургаан юрөөлнүүд колоннонуудай дээгүүр яларна.

Эб найрамдал,
Ажал,
Эрхэ сүлөө,
Адли тэгшэ эрхэ,
Аха дүүгэй холбоон,
Зол жаргал—гэһэн ямар һайхан үгэнүүд гээшэб даа. Холошье бэшэ даа энэ һайхан үе саг, замби дэлхэй дээрэ энэ зургаан юрөөлөөр арадууд ажаһууха.

«Теплоавтоматикын» коллектив хүхюутэй баяртайгаар үнгэрэн гарана. Энэ заводто хэгдэһэн приборнууд аяар 30 адресаар Эхэ орон соогуурнайшье, хари гүрэнүүдтэшье эльгээгдэнэ.

Улаан тугууд, улаан тугууд, сэсэгүүдэй намилзаан... Жагсаалнууд үнгэржэл байна. «Теплоавтоматикын» һүүлээр автотрестынхид, Буряадай геологууд, хүдөө ажахын институдай студентнүүд дуутай шуутайгаар гаража ошобо. Элүүр энхые энэ хүдэр балсан, хүлнууд соогоо шэнгээһэн спорт-

сменүүдэй
гаан, ула
жэбжэгэр
басагад
гэшхэлэн
«Труд» гэжэ
ствынхид

Октябрьск
шадай жаг
Улаан-Үдын
фабрикынхи
Элдэбын үн
дые хэдэрһ
шина дээрэ
соно. Һайнд
социалис м
нарин сэм
Зүүн Сибир
хын соведэй
ведэй хоёр
төө. Хаанаш
Үдымни сэм
Уужам талы
гэй торгон
лэн болгодог
туйлаһан ам
гүй байхын
нэгэдэхи кв
сэмбын фабр
ган метр бү
бүтээн гарга

Улаан-Үды
бинадай жа
ажалай удар
дын делегат
повада алдар
мэндэ аялга
соогуур зэдэ

Мяханай
жагсаалай һ
бинадай, мо
бельнэ фабр
баазын, һүн
барилгашада
омог дорюун
һаар үнгэрнэ

Хүн зоно
даг эмшэдэй
ерэбэ. «Совет
дэлмэришэдт
гэһэн уряа
дууншье ула

Энэнэй һ
мүрысөөндэ
«Электромаш
дой зэргэнүү
коллектив д
дахи хабара
талда соци
нэгэдэхи һү
Сибириин а
ведэй болон
дамжуулгын
төө.

Улаан-Үды
нэ шэлэй за
социалис м
раа. 94 мянг
шэл тэдэнэр
бүтээн гарга

Шэлэй за
һүүлээр
хүдэлмэриш
хид һубарин
нөөгүй ехэ
алхалжа я
дэй жагсаал
лөөр «Сове
мандаха бол
нэршэнэ. Б
һургуулиин
хитэйгээр
рай омогорх

Коммунис
рамдалай хэ
мократиин
сизм-ленини
манай баат
зорюулагда
үшөөл зэдэ
Майн Нэ
Мандаһан
Манай һү
Майн Нэ
Иигэжэ
ажалшадай
үлүүтэй са
лантайгаар
орой болото
волюциин т
баярай дуу
жэл байба.
даабарие
дүүргэжэ
рамдалай,
гэй түлөө
мунис парт
һанаа мана
шад батала

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной май 4.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ажалшадай Майн Нэгэнэй жагсаал. Туг баригшадай колонно.

Д. ХАЙДУ

...ү малшад,
...һаа жэшээ
...абая!

Абаһан уялгаяа дүүргэхэбди

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Погранична совхозой Ехэ-Нугын фермын һаалишан ЗИНАИДА БАНЗАРОВА-ГАЙ хөөрөөнһөө

...мын һаалишад ...40 жэлэй ойн ...лгэрһэн социа...лэ эдэбхитэйгээр ...а бэшэ амжалта ...нхай. Жэшээнь, ...энэ жэлэй нэгэ...ай түсэбые ам... дүүргээд, саа...эридөө бүри ехэ ...ахын тула шар...жа байна. Энэ ...һара 20 хоногой ...ые даажа байһан ...дэйнгээ тус бү...эргээр 570 литр ...озойнгоо гурба...дэ түрүү һуури ...б. һайнаар эдеэ...өөр харууһалаад, ...һаагаад байхада, ...үгэдэг гэжэ дүй ...эрһээ ойлгооб. ...үедэ минии даа...һэн бүхэн сүүд...рамм үбһэ, 4 ки...оомо, 20 кило... һаагдаһан литр ...рамм концентрат ...жээл, намартаа ...килограмм ка... корнеплодуудые ...дээрһээ хараха...нь нормо үнеэдтэ...хүрэхөөр байна. ...дтэ тэжээл юрэл ...эхын түлөө бэшэ, ...ние хайшан гэжэ ..., хайшан гэбэл...остой байхаб гэ...жэ оролдожо бай...най барандаа ад... тэжээл эдидэг...үхэнэй амидын шэгнүүрые, хэды шэнээн һү үгэдэгыень хараада абажа, тэжээлэй нормо табидагбди. Энэ талаар совхозой зоотехник нүхэр И. Я. Казаков манда ехээр туһалдаг.

Һаалишан хадаа үнеэн бүхэнэйнгөө зан абарииие, ямар тэжээл дуратайгаар эдидэг байһыень мэдэхэ, тэрэ тэжээлыень таһалдуулангүй эдюулжэ байхын тула оролдохо ёһотой. Би илангаяа бүдүүн, холимол тэжээл һайнаар буйлуулжа, үнеэдтээ эдюулнэб. Бүдүүн тэжээл дабһалдаг, концентрадуудые дэбтээжэ амтатай болгодог, мүн бурдууг худхажа эдюулдэгби. Зундаа бэлшээри дээрэ үнеэдэйнгээ ямараар эдеэлжэ байһыень харадагби. Бэлшээриин хэршье һайн байгаа һаа, үнеэдтэ концентрат болон сабшагдаһан ногоо эдюулдэгби. Намартаа үнеэдтэ корнеплод эдюулдэг байнаб.

Үнеэдые саг соонь уһалха гээшэ ехэ удха шанартай юм. Үбэлдөө үнеэдые 3 дахин, зундаа 4 дахин уһалдагбди.

Би үнеэдэйнгээ шэргээд байха үедэнь зүбөөр, һайнаар эдеэлүүлгэдэ илангаяа ехэ анхарал хандуулнаб. Үнеэнэй шэргэхэтэй сасуу һайн шанартай элдэб янзын тэжээл эдюулдэгби.

Хүдэлмэридөө дурлаагүй һаа, һайн һаалишан болохын аргагүй. Үнеэдые анхаралтайгаар харууһалха, сохингүйгөөр, зандарангүйгөөр зөөлэнөөр тэдэндэ хандаха хэрэгтэй. Би үнеэдээ ходо сэбэрлэжэ, нойтон дэбдихэрыень үе үе хуурайлжа, һэлгэжэ байдагби. Үнеэдээ нэгэл хэмдэ, нэгэл ээлжээтэйгээр һаадаг байнаб. Үнеэд иимэ гуримда дададаг. Һаажа эхилхэһээ урид үнеэнэй хүхэ дэлэнгые угаажа, хуурай болотор аршаад, удаань эльбэн нитхэрээд, түргэнөөр һаажа эхилдэгби. Урдань һүнэй гарахаяа болин сасуу һаалгаяа дүүргэдэг байгааб. Харин һүүлэй үедэ республикынгаа түрүү һаалишадай дүй дүршэлтэй танилсахадамни, үнеэ һаажа дүүргэһэнэй һүүлээр дэлэндэнь 700—800 грамм хүрэтэр һүн дахинаа суглардаг, тэрэнь тоһолиг ехэтэй байдаг гэжэ зоотехник Иван Яковлевич Казаков хэлээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо үнеэгээ һүнэйнь дууһатар һаадаг болоһон байнаб. Тиигэһэнэй ашаар үнеэдые һааха бүридөө 5—6 литр һү нэмэжэ абадаг болонхойб.

Һаалишан болоод һая хүдэлмэрилжэ байхадаа, мэргэжээгүй дээрэһээ үнеэнэй дэлэнһээ һүеынь дууһан шабхажа шададаггүй байгааб. Үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 1200—1300 литр һү һаадаг һэм. Һаалишанай хүдэлмэридэ эрдэм мэргэжэл тон хэрэгтэй гэжэ ойлгоходоо, түрүү һаалишадай дүй дүршэл оролдосотойгоор шудалжа, мүн өөрөөшье ном һудар үзэжэ, газетэ, журналнуудые уншажа эхилһэн байгааб. Энэмни намда нилээд туһа хүргэнэ.

Энэ жэлдэ би даажа байһан 18 гунжадайнгаа тус бүриһөө 1700 литр һү һааха уялга абааб. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула түбхын түрүүндэ үнеэдые зоотехническэ заабариин ёһоор, зүбөөр эдеэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байнаб.

Бидэнэй хүдэлмэридэ бэрхэшээлшье ушардаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Манай фермын ажал мүнөө болотор оньһожоруулагдаадүй байһаар. Үнеэдые механизмын хүсөөр уһалнагүйбди. Тиигээд малые горхондо туужа абаашаха баатай болоһдоно. Үнеэдые оньһон аргаар һаадаг «ёлочко» түхеэрэлгэнүүд манай совхоздо бии аад, юундэшьеб, фермэдэмнай тодхогдоногүй. Тэжээл оруулдаг, шэбхэ шабааһа газаашань гаргадаг дүүжэн харгышье яахадаа тодхогдоногүйб? Сэхыень хэлэхэдэ, һаалишадай хүдэлмэриие хүнгэдхэхын тула манай совхозой механигууд юушье хэнэгүй. Совхозой дирекци, партийна комитет Хяагтын үйлэдбэриин управлениин туһаламжаар ойрын үедэ эдэ дутагдалнуудые усадхаха бэзэ гэжэ найданаб.

...ханизатор-хонишон

...аа хонин ажал дээ... Залуушуул комбай...ужан. Хонин һү...лбари болгохо гээ...гэжэ механизатор ...ич нагэтэ хэлээ һэн. ...адахи жэлэй Хуу...а байрладаг отарада ...ноор ажаллана. Энэ ...энэй бригадынхид ...ой түрүү зэргэдэ болгон нёдондоной ...ажа харая. Жамса ...тада 100 эхэ хо...аад хурьга түлжүү...

...ович энэ жэл хо...илограмм нооһо аба...нэ уялгаяа нэрэтэй ...эхын тула нэн ...үбэлэй үедэ саһа...лтажа байгаа. Мүн ...ыень хуурай, һэ...бургааһа шэрэндитүй бэлшээридэ харууһалдаг юм.

Энэ жэлэй үбэлжэлгые Жамса Цыренжаповай отара һайнаар үнгэргөө. 100 эхэ хонин бүриһөө 87 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ.

Коммунист Цыренжапов өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ гэжэ ходоо оролдодог. Хонин ажал тухай ном, журнал алдангүй уншадаг.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин парткомой гэшүүн Жамса Цыренжапов XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозойнгоо бусад хонишодто ажалай ульгэр жэшээ харуулжа, арад зондоо хүндэтэй болонхой. Үбһэ тэжээл бэлдэлгын үедэ Жамса Ринчинович өөрөө тракторна косилкада һуужа, үбһэ сабшадаг. Үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээл, модо түлеэ мүн лэ трактораар шэрэжэ асардаг юм.

Ш. Баншеев,
манай штатнабэшэ корр.

Хонин бүриһөө—3,2 килограмм нооһон

Ламажап Лхасарунов XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хонишоноор ажаллаһаар үнинэй юм. Тэрэнэй харууһалжа байһан отара Модоной Шэбэр гэжэ нютагта байрладаг. Отарань нарин нооһотой 740 эхэ хониднoo бүридэнхэй.

Эндэ мүнөө 100 эхэ хонин бүриһөө 85 хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Хурьгадынь бултадаа тобир тарганууд, тус тустаа 10 гаран килограммтай болонхой.

— Бидэнэр байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалха уялгатайбди. Эхэһээнь һалгаатараа хурьгадайнгаа тус бүриинь шэгнүүрые 25 килограммда хүргэхэбди.

Энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй ажалланабди. Дүй дүршэл ехэтэй хонишод Даша-Зыгба Цыренжапов, Бадмацырен, Цырма Бабуевтан болон бусад үнэн зүрхэнһөө һайнаар хүдэлнэ. Эдэнэрэй харууһалжа байһан хурьгад бултадаа өөдэргэнүүд, бэшэ бэшэнһээ бүришье томо болонхой,— гэжэ нүхэр Лхасарунов хөөрэнэ.

Тус отарын хонишод республикынгаа 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэһэн зорилго урдаа табяад, мүнөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

С. Биликтуев.

Сэлэнгэ.

...шүүрэй совхозой бэрхэшүүл

...ОЙ ХЭРЭГЭЙ ...ОРОЛДОГШО

...оон жэл... Хэды ...тэй совет хү... жэлэй түсэбөөр ...даабариие бэе... оролдоноб! Тэ... Мухар-Шэбэрэй ...управлениин Бэ...зой юрын мал... Сандакова орол...

...н ажал дээрэ ...атайгаар хүдэл...рмасу басаганда ...охыень 3 жэлэй ...урадхаһан юм. ...асу Гутайн фер... эхилбэ.

...р ажаллажа ...дүршэлгүй баса...хэ хашараг ту...ь тиимэшье хүн... байгаа ааб даа. ...үнинэй хүдэлмэ...ан, ажалда ду...ы бэрхэ хүн ту...он болзор соо ...жол аргые оло...удэрнүүдһээ ам... хүдэлжэ эхилээ

...эр байгаа бэ... Гармасу мүнөө энеэбхилэн хөөрэнэ.—Үнгэрэгшэ 1962 он намда ёһотой шалгалта болоо. Тэрэ жэлэй хугасаа соо даажа абаһан үнеэн бүриһөө 2490 килограмм һү һаажа, уялгаяа дүүргээ бэлэйб. Энэ жэлдэ нёдондонэйхиһоо бага бэшэ һү һаахаар хүдэлжэ байнаб...

Гармасу Сандакова абаһан уялгаяа дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ ходо оролдожо ябадаг хүн. Мүнөө жэлэй түрүүшын кварталда үнеэн бүриһөө 502 килограмм һү һаажа, совхозой малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй тоодо дахинаа оролсобо. Гармасу һаядаа үнеэн бүриһөө сүүдхын хахад пүүд һү һаана.

Иигэжэ Гармасу Сандакова олоной хэрэгэй түлөө оролдон ажаллана. Эдэ амжалтануудаа республикын 40 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулна.

2. ЭРХИМ ТУГАЛШАН

Евдокия Ткачевае совхозой олонхи хүдэлмэришэд танихабайха. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай Новосретенскэ тосхоной һаалиин фермэдэ тугалшанаар хүдэлхэ зуураа горитойхон амжалта туйлажа, нютагайхидайнгаа дунда хүндэтэй болоһон хүн. Совхозой главна зоотехник Михаил Ерофеевич Зимирев тугалшан басаган тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Евдокия манай совхозой түрүү малшадай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 35 тугал харууһалаа. 9 һара болоод байхада, тэдэ тугалнуудые гүрэндэ тушаагаа һэмди. Тус бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 260 килограмм болоо һэн. Зарим тугалнуудынь 320 килограмм татаа бэлэй. Энэнь ехэхэн амжалта гээшэ. Үнэн сэдьхэлһээ оролдон хүдэлһэн хүн иимэ амжалта туйладаг ха юм даа...

Евдокиягай мүнөө харууһалжа байдаг 39 тугал харахадаа, тиимэ бодол досоо ээлүүдгүй түрөөдхихэ юм. Элдэб зүһэтэй, тобир тарган тугалнууд газаа, хашаа соогуур харайлдан ябаха. Хайшан гэжэ ажалаа эмхидхэнэбши гэһэн асуудалда тугалша басаган иигэжэ харюусана:

— Тугалнуудые харууһалха гээшэ харюусалгатай хэрэг гэжэ малшан бүхэн мэдэнэ. Бишье баһал тиигэжэ хэлэхэ байнаб. Тугалай түрэһэн хойно түрүүшын нэгэ хэдэн часай турша соо эхынь халуун ураг уулгаха хэрэгтэй. Тиихэдэ тугал энэ тэрэ үбшөөр үбдэдэггүй, һайнаар түлжэдэг. Саашадаа харууһалгын лэ хүсэн ха юм даа. Зунай сагта тугалнуудые бэлшээхэдээ болдогтой, намагтай газарнуудаар ябуулхагүй гэжэ баһал оролдохо хэрэгтэй. Батагана, боргоһод—элдэб үбшэ тараагшад, намагай булангиртай муухай уһан тугалда үбшэн хүргэхэһөө бэшэ ондоо юумэ үгэхэгүй. Тиимэһээ ой модоной захаар, добо гүбөөгөөр тугалнуудаа адуулдаг гээшэб...

Евдокия Ткачева байгша ондо 45 эмэ тугал түлжүүлжэ, совхозойнгоо үнеэдэй тоо толгойе нэмээхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха юм. Мүнөө тэрэ 39 тугал тушаажа абаад, тэдэнээ һайнаар харууһална. Март һарада тугалнуудайнгаа тус бүриинь шэгнүүрые хоногой 840 граммаар нэмээгээ. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй, саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ зорилго табяад, бүришье эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай.

Л. Гомбоев.

1963 ондо республикамнай 100 мянган тонно һү гүрэндөө худалдаха уялгатай. Бидэ һаалишад республикын һүнэй-товарна фермэнүүдэй бүхы хүдэлмэришэдтэ хандаһан түрүү һаалишадай бэшэг тухай һонирхон уншаад, һү һааха, гүрэндөө худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэбди, — гээд Сэлэнгын совхозой 1-дэхи отделениин һаалишад мэдүүлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Б-Х. Лубсанова, А. Якимова, Б. Будажапова, Ц-Д. Цыремпилова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Кубын арад шэн зоригтойгоор ажаллана. Саахарай тростник сабшалгын талаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ хэдэн олон мянган хүн һайн дураараа хабаадалсана. Зураг дээрэ: «Мануэль Мартинес Прието» гэжэ заводой плантаци дээрэ сабшагдаһан тростнигые машинада ашажа байна.

Пренса Латинын-ТАСС-ай фото.

Ш. НИМБУЕВ

Фидель Кастрода—алдар соло!

Дунгинама һайхан
Дуугаа дуулалдан,
Саһата үндэр
Саянай саанаһаа
Бултадаа бодожо,
Буряад ёһоороо
Хоёр гарлан
Золгон дохижо,
Хонин төөлэй
Дээрэ үргэжэ,
Амаршалнабди
Айлшаар ерэһэн
Алдарта Баатарые!

Ильичэй шаби
Энэ Баатар
Америкын түбидэ
Анха түрүүлэн
Октябриин тугые
Ошотуулан мандуулаа!
Ангиин дайсадые
Атиртар бажуужа,
Зоригтой, эбтэй
Зоной, арадаа
Хүгжэлтын замаар
Хүтэлжэ ябанал!
Энэ Баатарай

Эрэлхэг нэрэнь
Дэргэд сагаан
Һарые гайхуулаа,
Дэлхэйн мантан
Бумбэрсэг дорьбоогоо.
Дарлагша бүхы
Ангиие шэшэрүүлнэ.
Дарлагдагша бүхы
Арадуудые баясуулна.
Алдар соло,
Алдар соло,
Кубын хүбүүн,
Хүсэтэ баатар
Фидель Кастрода!

Д. БУДАЖАПОВ

МАЙН ШУЛЭГ

Майн
Нэгэн!
Сэсэгтэ номин хабарай
Сэлмэг үндэр тэнгэрийн
Алтан наран эрдэнеэр
Алдар солыеш мүнхэлнэб!
Энэ замбиин
ажалша зоной
Эб һаналтай
бүрин барисаатайш.
Энхэ һууха
эрхэ, золой
Эхи татаһан
үндэр жабхалантайш!
Харанхы хара
Хашалангай ада—
Капитализмда
Хаалта болоош —

Үргэн ажалшадай
Үзэл нэгэдэлэй
агуу жагсаал!
Май!
Шинии һүрэ,
Шинии дүрэ
Дэлхэйн уг,
Тэмсэлэй туг!
Эгүүриин гэмшэгтэ
хархис ёһые
Эсэслэн усадхаха
шэдитэ түмэнэй
Эрэлхэг зүрхэндэ
зориг бадараагша
Интернационалай
Илалтын жагсаалта
Агуу найр!
Май, анжа!
Майлаар дамжа!

Мал адуулагша
Малшан хүнэй
юрөөл шагна!
Таряа ургуулагша
Таряашан хүнэй
үршөөл шагна:
Энхэ тайбан —
Эрхим жаргал
Эбтэ байдал
Эбдэршэгүй найдал.
Ажал, эрдэм
Мүнхын эдлэл —
Ашатын хэрэг
Мүшэтэн байнал!
Сэсэгтэ номин хабарай
Сэлмэг үндэр тэнгэрийн
Алтан наран эрдэнеэр
Алдар солыеш мүнхэлнэл!

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй аша үрэ ехэ

Манай мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд коммунис ажалай нэрэ зэргын түлөө мүрысэжэ эхилһээр гурбан жэл тухай боложо байна. Энэ үе соо үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоо олошороо, ажалай журам һайжараа, хүнүүд ажалдаа коммунис ёһоор хандадаг болоо.

Желатинна цехэй хүдэлмэришэд, түрүүшүүл коммунис ажалай мүрысөөнэй туг доро дорюун алхамаар дабшанад. Мүнөө комбинадай заводууд болон цехүүдтэ коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй 17 коллектив, коммунис ажалай 129 ударник бии болонхой ажаллажа байдаг. Консервын заводой хүдэлмэришэд, Ф. Шиндязовай хүтэлбэрилдэг бригадынхид, уһанай каналай хүдэлмэришэд болон бусад эдэнэй тоодо оронод.

Жэлэй эхинһээ дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлжэ эхилээд, комбинадай коллектив түрүүшын кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. 1330 мянган түхэригэй мяхан продукци түсэбһөө гадуур гаргаһан байна. Энэ тоодо 211 тонно мяха, 493 тонно колбасагай зүйл, 184 тонно пельмень, 30 мянган түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаа юм. Техникэ нэбтэрүүлһэнэй, хүдэлмэриин сагые үрэ ехэтэйгээр хэрэглэһэнэй ашаар түсэбөөр хараалһанда орходоо хүдэлмэришэн бүхэн 376 түхэригэй хэмжээтэй ажал ехээр хэһэн, ажалай бүтээсэ нёдондоной энэ үеынхиһөө 5 процентээр дээшэлһэн байна. Республикын аймагуудай, мүн хүршэ областьнуудай ажалшадта Майн 1-нэй һайндэрэй үеэр худалдахын тула 1,5 миллион түхэригэй продукци дүрбэ һарын түсэбһөө гадуур гаргаа.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй предприяти болохын түлөө мүрысөөндэ ямар онсо шэнжэтэй шэнэ юумэн мүндэлөөб гэхэдэ, үйлэдбэриин даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн бүхэн оролдолго гаргадаг, үйлэдбэри ударидаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Энээниие комбинадай ажабайдалай олон жэшээнүүд тодоруулан харуулна. Н. Аранзинай хүтэлбэрилдэг бригада комбинат соогоо түрүүшынхеэ энэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө юм. Тус бригадын бүхы гэшүүд (бултадаа 11 хүн) халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэдэг, эрхим шанартай продукци гаргадаг, бүхы юумээ арьбалхын түлөө тэмсэдэг гуримтай. Нёдондо колбасагай мяха бэлэдхэхэдээ нормотивһаа үлүү 17 тонно мяха абаа юм. Колбаса болохо мяханай муугаар бэлэдхэгдэһэн байхадань, шанга эрилтэ хэдэг гуримтай. Үйлэдбэриин нэгэ зүблөөн дээрэ бригадир Н. Аранзин мал үүсэлдэг цехэй хүдэлмэрилэгшэдые шангаар шүүмжэлээ һэн. Тэрээнһээнь хойшо мяхан һайнаар бэлэдхэгдэдэг болоо.

Пельмень хэдэг автомадта хүдэлдэг бригадынхид энэ жэлдэ үнэтэ үүсхэл гаргаа. Эдэнэр 7 часай ажалые 6 час соо дүүргэхэ үүсхэл гаргаад, тэрэнээ бэелүүлжэ эхилэнхэй. Предприятиин бүхы коллектив энэ үүсхэлыень дэмжээ. Мүнөө 25 бригада недели бүхэнэй зургаадахи үдэртэнь түсэбһөө гадуур продукци гаргадаг болонхой. Комбинадай үнинэй хүдэлмэрилэгшэ, городской Соведэй депутат Е. Хороших түрүүтэй колбасна заводой хүдэлмэрилэгшэд, Т. Красиковагай хүтэлбэрилдэг бригадынхид, мастер В. Богомоловагай, даадаг хүдэлмэрилэгшэд болон бусад түрүү коллективүүд, түрүүшүүл ажалай бүтээсын талаар долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ ябана.

Энээнтэй хамта хүнүүдэй хоорондохи харилсаан тад ондоо болоҗо байна. Ажалаа комплексноор эмхидхэдэг болоһоной ашаар комбинадай коллектив нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсые 5 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа. Энэ шэнэ аргань ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэһээ гадна, гурим журам һайжаруулаа. хүдэлмэришэдые эбтэй эетэй болгоо, хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлээ. Тиигэһэнэй ашаар бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, чэгэниинь бүгэдынгөө түлөө гэһэн коммунизм байгуулагшын нэгэ гурим ёһон хүн зоной ... дэлмэришэд өөһэдөө мастернуудай хабаадалгагүйгөөр ажалай журам эбдэгшэдтэй, голодоһо гаргагшадтай, лодырьнуудтай хайра гамгүйгөөр тэмсэдэг болоо. Консервын заводой нэгэ отделенидэнь нэгэ иимэ ушар болобо: хүдэлмэришэн Е. Малыхина ажалһаа ходо һаатадаг байба. Отделениин хүдэлмэришэд энэ хүн тухай суглаан дээрээ хэлсээ юм. Нүхэдэйнгөө хэлэһэн ажаглалтые хараада абажа, ажалдаа һайнаар хандадаг болоо бэлэй.

Манай комбинадта ниитын эдэбхитэдэй тоо олошорно. 500 гаран хүн мүнөө ниитын ажалда хабаадана. Жэшээнь, транспортна таһагай хүдэлмэрилэгшэ А. Багрий бэрхэ пропагандистнуудай нэгэн юм. Агитатор А. Скрицкая мал үүсэлдэг цехтэ ехэ магтаалтай. Мүн бэшэшье эдэбхитэд ниитын даалгабариие һайнаар дүүргэжэ ябадаг.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ, нютаган Соведүүдтэ һунгаха үеэр комбинадай 19 хүдэлмэрилэгшэд олониитын найдабарида хүртэжэ, депутадаар һунгагдаа. Консервын заводой хүдэлмэришэн М. Безродных республикынгаа Верховно Соведтэ томилогдоо. Консервын заводой хүдэлмэришэн Б. Сафонов, мал үүсэлэгшэ А. Вишнякова, механическа цехэй электрогагнуурша Е. Гордеев гэгшэд Улаан-Үдэ городой, мүн Октябрьска районой Соведүүдтэ депутадуудаар һунгагдаа.

Үдэшын боро харааһаар улаан бүд гартаа уяһан хүнүүд комбинадай тосхондо бии болодог. Эндэхи арадай дружинада 400 гаран хүн алба хэнэ. Ниитын гурим сахиха хэрэгые олониитын мэдэлдэ үгэһэниинь һайн үрэ дүн үгөө. Хулиганууд, мүн ондоошье ахир ааша гаргадаг хүнүүд үгы шахуу болонги.

Г. Харченко,
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай партийна комитедэй гэшүүн.

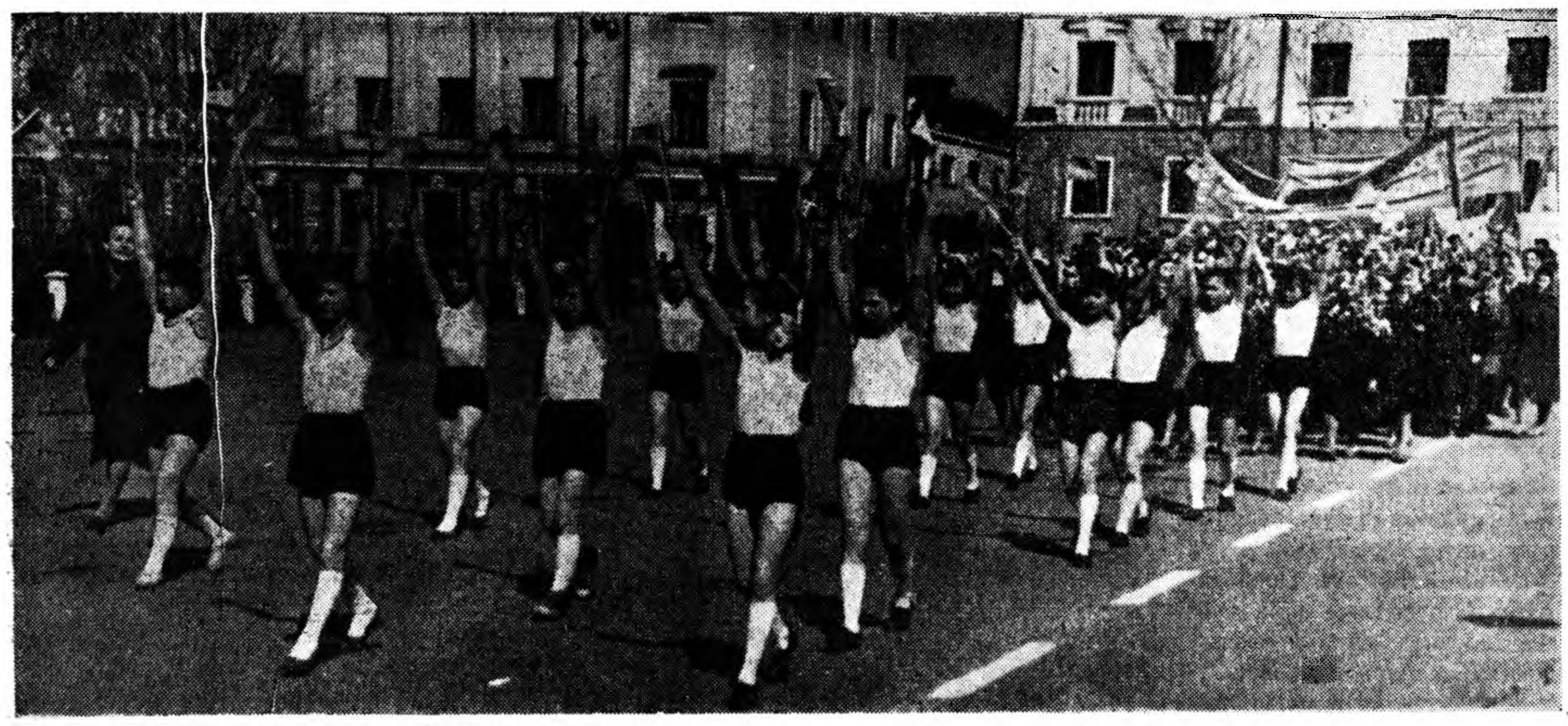

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ городой һургуулиин үхибүүд Майн Нэгэнэй жагсаалда. С. БАЛДУЕВАП фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын һайндэр—Майн Нэгэниие дэлхэйн ажалшад баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ

ГАВАНА. Баатарлиг Кубын ниислэл хотодо ажалшадай демонстраци хэдэн час соо үргэлжэлөө. Улаан тугуудые, транспарант, лозунгнуудые дээрэ үргэһэн ажалшадай 350 колонно революционно правительство болон социалис революциин нэгэдэмэл партида үнэн сэхэ байһанаа харуулан, трибунын хажуугаар гараа. Энэ үдэр Кубын ажалшадта хоёр ехэ һайндэр болоо—сүлөөтэ ажалай, ажалшадай һанал нэгэдэлгын һайндэр болон Кубын революциин вождь Фидель Кастрын Советскэ Союз ошоһонтой дашарамдуулан Кубын ба Советскэ Союзай арадуудай хани барисаанай һайндэр болоо.

Демонстрациин һүүлээр 140 мянган ажалшадай хабаадалгатай ехэ митинг болоо. Энэ митинг дээрэ Кубын премьер-министрэй орлогшо Рауль Кастро үгэ хэлээ.

ПРАГА. Вацлавска талмай дээрэ болоһон демонстрацида хабаадагшадай урда Чехословакиин коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй президент Антонин Новотный Чехословакиин бүхы арадта хандаһан баярай үгэнүүдээр амаршалба. Прагын хэдэн зуу мянган ажалшад демонстрацида хабаадаа. Чехословакиин бүхы город болон хүдөө тосхонуудта ажалшадай һайндэр үнгэргэгдөө.

ПЕКИН. Энэ үдэр Пекин һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй байба. Дээрэ үргэгдэһэн олон үнгын тугууд намдуухан һалхинда гоёор намилзана. Городой гол гудамжа болон Тяньаньмынь талмай дээгүүр демонстрантнууд ябажа гараба. һайндэрэйхеэр хубсалһан пекинэйхид ниислэл хотынгоо сэсэрлигүүд соо олоороо сугларна. Тэндэ КНР-эй түрүүлэгшын орлогшонор Сун Цин-лин, Дун Би-у, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Эньлай болон республикын гүрэнэй, партийна бусад ажал ябуулагшад байлсаа.

Пекинэй һайндэрлэлгэдэ ниислэл хотын 3 миллион ажалшад хабаадалсаа.

ВАРШАВА. Парадай болоһон талмайн трибуна дээрэһээ ПОРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Гомулка ажалшадые һайндэрөөр амаршалба. 200 мянган хүнэй хабаадалгатай энэ демонстраци хэдэн час соо үргэлжэлжэ, хүдэлмэришэн болон һургуулиин залуушуулай колоннонуудай гаралгаар дүүрэһэн байна. Польшиин ниислэл хотын һайндэр республикаяа хүгжөөлгэ ба табан жэлэй түсэбые бэелүүлгэдэ арадай туйлалтануудые элирхэйлэн харуулга болоо.

БЕРЛИН. Маркс-Энгельс — плац гэжэ талмай дээрэ Германиин Демократическа Республикын ниислэл хотын сэрэгэй парад, ажалшадай демонстраци болоо. Хэдэн часай туршада үргэлжэлһэн демонстраци бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгын, бүү зэбсэг бүгэдэниитээрэ гүйсэдөөр хуряахын түлөө, Германиин эбэй договор баталжа, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ Баруун Берлинэй байдалые гуримшуулхын түлөө уряалтайгаар үнгэрөө.

һайндэрлэлгэдэ Германиин Демократическа Республикын хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад хабаадалсаа.

БУДАПЕШТ. Ажалай болон эб найрамдалай һайндэрые бүхы дэлхэйн арадууд баяртайгаар тэмдэглээ. Тэдэнтэй хамта Венгриин хэдэн миллион ажалшад хабарай наранай элшэ доро Майн Нэгэниие угтахаяа гаралсаа. Будапештын ажалшадай демонстрациин гол трибуна дээрэ Венгриин парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд гараба.

Будапештын хэдэн зуу мянган ажалшадай хабаадаһан энэ һайндэрлэлгэ Венгриин спортсменүүдэй һайхан жагсаалаар дүүрээ.

БУХАРЕСТ. Румыниин ниислэл хотын ажалшадай Майн Нэгэнэй демонстраци 4 часһаа дээшэ үргэлжэлөө. Республикын хүтэлбэрилэгшэдэй байһан трибунын урдуур тоё һайханаар шэмэглэгдэһэн колоннонууд дуу дуулалдан, танца хатаран гараа. Демонстраци залуушуулай спортивна парадаар дүүрээ.

СОФИЯ. Болгариин ниислэлэй ажалшадай һайндэрэй демонстраци Сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ талмай дээрэ үнгэргэгдөө. Энэ демонстраци Болгариин арадай «Хоро» гэжэ заншалта хатар наадаар түгэсхэгдөө. Тэрээндэ уран һайханай бүлгэмүүдэй хэдэн зуун гэшүүд хабаадаа.

Тэрэшэлэн Майн Нэгэнэй һайндэрые **Вьетнамай Демократическа Республикын, Корейн Арадай Демократическа Республикын, Монголой, Югославиин** ажалшад баярай оршон байдалда угтаһан байна.

ПАРИЖ. Парижай болон Парижай промышленна районой ажалшад ажалай палатын байшангай урда олон мянган хүнэй хабаадалгатай митингээр һайндэрөө тэмдэглээ. Эндэ үгэ хэлэһэн хүнүүд хүдэлмэришэн анги болон алба хаагшадай өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр үргэдхэжэ байһан үедэ Франциин ажалшад Майн һайндэрые угтаба гэжэ хэлээ.

Француз шахтериудай тон ехэ забастовко хэжэ байһан үдэрнүүдтэ уласхоорондын пролетарска һанал нэгэдэлгэ гаргаһан Советскэ Союзай, социалис бусад оронуудай ба зарим капиталис оронуудай ажалшадта митингдэ хабаадагшад баясхалан хүргөө.

Фельетон

ХУУШАН ГАРШАГ, ТАМГАНУУД

Совецүүдэймнай байшан үндэр гоёор тэбхыжэ, үдын хойнохи үндэгэн шарахан наран үргэн ехэ сонхо бүхэндэнь үнгын туяа татуулжа, үзэсхэлэн гоёор үзэгдэнэ.

Боржон шулууи дамжуурыень дабажа гарахадаа гуран эдеэтэй гушадуул гэгдэдэг угсаатай нютагай үбгэн залуу хоёртой нюур нюураараа уулзашабаб. Нэрэ обогыеньшье нэрлээд, хэлээд яалайб даа. Зүгөөр хоюулаа һөөл баяртайнууд.

— Юрэдөө үбэл зунгүй уһа мүльһөөр таһалдажа үнэхөөрөөл зүдэрэгшэ һэмди. Одоол артезиан худаг малтуулжа аргагүй амархамнай бээзэ. Хэлсэдэгнай одоол хэрэг дээрээ лаб бүтэхэнь ха юм даа,— гээд совхозой бухгалтераар хүдэлдэг залуубтар нэгэнинь захагүй ехээр хүхижэ, зузаан боро саарһа айхабтар болгоомжотойгоор эбхэжэ, зуд томо шагтатай дотор хармаандаа хээд, шагтыень шагтөлжархиба.

— Алеэ, алеэ наашань, артезиан худагайнгаа алтанхан саарһа... Үзөө хараагүйдөө үнэншэнэгүйлби,— гээд баруун хажуудань байһан нүхэрынь— баян хошон үгэтэйгөөрөө «Баханхай» гэжэ баранда алдаршаһан хониншон үбгэжөөл маша зохидоор хандаба.

— Бари, үзэ... Барижа үзөөгүйдөө һанаагаа амархагүйшни гээбы,— гээд бухгалтер хүбүүн булайхан түргэнөөр хабтагар үнөөхи саарһаяа хармаан сооһоо гаргажа һарбайба.

Тэрэ зуура тамхилнабди, энэ тэрэ юумэ хөөрэлдэнэбди.

— Үгы, нүхэр аа... Энэш юун гэнэ гээшэб юрэдөө. Хаанань ороо хүмшөө,—гээд үнөөхи үбгэжөөлнай үмэгэнэшэбэ. — Үһэнэй ажахыда ороо хүн гүшнихэдээ? Оштоо такой, ойлгохоо болшобоб.

— Юугээ хэлэнэ гээшэбта даа.

— Үгы, наада энеэдэгүй. Тиигэжэл бэшээтэй байна. Үнэншөөгүй һаа, өөрөө үтэр хара.

— Уһанай ажахын управлениидэ ороо һэмнайб,— гээд томоотой зогсожо байһан тоо бүридхэгшэмнай шэг шарайгаа хобхо татан хубилгажа, үзэжэ байһан тэрэ үнэмшэлгэ саарһыень буляаха тооной бусаажа абаад, хурса хара шодэнэйнгөө урдуур хурылжа, хургаа дараха тооной үгэлжэ эхилбэ.

— Тамгынь, тамгынь харыш даа.

— Байза, байза... «Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэрэдэй Үһэнэй ажахын управлени»... Тьюу... үнэхөөрөө үһэнэй гэжэ бэшээтэйл. Баһа дэрэдэй гээшэнь юум! Яаһан жэгтэй юумэ гээшэб. Буряад дээрээ яахадаа нигэжэ бэшэгдэхэ болоо юм,— гээд болзоргүй ехээр уурлаһан гү, али доромжолуулһан түхэл маяг үзүүлбэшье:

— Зай, бараг юумэ ааб даа. Тамгань лэ ха юм даа. Ород дээрээ яһала зүб байна, — гээд оромгүй зохидоор гэнтэ номгоршобо.

Тиин боро шулууи добо дээгүүрээ сэхэ урагшаа алхалалдабабди.

— Энэ гостиница соомнай нөөсэлгын касса бии бэлэй гү? —гээд тэрэмнай асууба.

— Байгаа ёһотой,— гээд харюусанаб.

Уданшьегүй тэрэ гэрэй баруун хойто углуудань бар һайхан бэшэгтэй ногоон гаршагай үлгөөтэй байхыень обёорнобди: «СССР-эй финансын министерство. № 301/051 гүрэнэй ажалай ноосолгын касса».

— Тугаарай үһэнэй ажахыда ороо һэнши. Мүнөө ноосолгын гэжэ монголшолоо юм гү даа, буряадшалха болоо һаа нооһолгын кассада баһа ороохонин ха юм. Яагаа үһэ нооһоноор орёолдоһон үһэгүй амитамин,— гээд мүнөөхи хониншон үбгэжөөлнай айхабтар хүгтэй энеэдэтэй боложо хүбхэлзэн ябана.

— Намаараа бүри хошон үгын сагаалса хэжэ эхилбэ гүт. Гансал «өө» үзэг алдагдаһан байна ха юм. Барагтай юумэ ааб даа,— гээд тоо бүридхэгшэмнай тогтон торонгүй, томо гэгшын үүдэ татаад орошобо.

Газаа нүхэрөө хүлеэхын һамбаанда ганиржа оробо үбгэжөөл:

— Городоорхин энэ юугээ хаража ябадаг зомта. Ухаатайшье, эрдэмтэйшье уладтнай олон ха юм. Хүдөөһөө ерэһэн хүндэ ехэшье аягүйл даа. Али түрэлхи хэлээ хэрэгсээхэ, тоохоёо болёо зон гүт? Монголһоо бууһан айлшад юун гэлсээ гэхэбта,— гээд шабадаба, шангарбал даа.

«Барагтай» гээд лэ балаалхаһаа ондоо арга олдобогүй. Заримдаа заригад гэхээршье болоно.

Тиигээд лэ гурбуулаа мүр мүрөө мушхэлсэхэ тооной дахасалдаһаар Ранжуровай нэрэмжэтэ үйлсэдэ гарабабди.

— Та намайе ехээр бү шоглогты. Һайрханашьегүйб. Буряад хэлэнэй шэнэ орфографи сээжээр мэдэхэ болоһонби. Ёһоороо боложо ёгтололсоо һаа, намайе хүсэхэгүйт,— гээд олдогдоогүй алдуу үшөө олохо байһандаа аргагүй этигэһэн янзатайгаар энеэбхилэн хэлэбэ.

Багшанарай институдай һаруул байшан. Банзаров эрдэмтын шулууи хүшөө. Байжа дэргэдэнь тогтонобди. Эндэ юундэшьеб даа МГУ, тэрээнэй үмэнэ табяатай Ломоносовой хүшөө һанаанда ороодхино.

— Байза, нүхэд... Банзаровой... — ой гэжэ бэшээтэй байнал. «Биологическэ» — яажашье һүүлдэнь «а» үзэг табижа ядаа юм даа. Манай нютагай табадахи классайшье үхибүү ерүүлээд бэшүүлээ һаа, тархишье имэ алдуу гаргахагүй һэн даа... Обёорбо гүт, али үгы гү. Иимэ ехэ эрдэмэй гуламтын нимэ гоё һайхан гаршаг соо яашагүй алдуу байна бшуу даа. Намгүй һаа, таанадууд алдуу байна гэжэ һанахашьегүй, олохошьегүй байгаат,— гээд нүхэрнай ёһоорхоноор одоол ёгтолжо оробол даа.

Бухгалтер хүнэй хэрэг нобшо барагдаха бэшэ даа. Бултаараа тиигээд Ленинэй гудамжаар уруудабабди. Тиихэдээ юундэшьеб эмхи зургаан бүхэнэй үүдэн дээрэхи гаршаг бүхэн руу эжэлүүдгүй хаража ябаа һэмди.

Теэд алдуу, алдуу... эшхэбтэр олон эреэн маряан алдуунууд. «Бурядай геологически управлени», «Бурядай АССР-эй М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотека»... «Бурядай... Бурядай... Улан-Удын» гээд захаһаа абаһаар лэ алданхай, үлгэнхэй, аржышатар табинхай.

— Аяар нёдондо жэлдэ буряад хэлэнэй шэнэ орфографиин дүримүүдые баталха тухай хуули гараа һэмнай. Яашаһан юумэ гээшэб,— гээд анханһаа үнөөхи шоглохо тангаригтай хүмнай аргагүй ехээр гомдожо, голхоржо эхилбэ.

Эндэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд лэ зэмэтэй ха юм гээд сагааруулхые оролдонob. Теэд бүтэхэ юумэ бэшэ.

— Ноёд лэ дээрэ хамаг муугаа тохохоёо болигты. Городойхин өөһэдөө юу хаража ябаа зомта,— гээд урдаа оруулха янзагүй улам ехээр ганирба.

— Хүдөө нютагташье иимэ гаршагууд хүрмөөтэй хаа-яа байгшал даа,— гэбэб гэнтэ харюудань.

Халта энээниие зүбшөөбэшье, хатуухан үгөөрөө харбаһаар лэ.

Хэды тиибэ яабашье һаань, хэлээшэнь сохом зүб хаш даа.

Засаг зургаанай заабари хуулиие заабол гон бэелүүлгэдэ захиралта дээрэһээ хүлеэлтэгүй барандаа туһалха байгаабди.

Зүгөөр! Зүгөөр гаршаг, тамгануудаа ойрын сагта шэнэдхэн заһуулхыень эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшэ бүхэндэ энэ дороо дахинаа һануулхаар болоо.

Р. Цыбиков.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной майн 4.

Шатараар дэлхэйн чемпион болохын түлөө

Нааданай тоо 8:7 болоо

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй арбан табадахи уулзалга үнгэргэгдөө. Эдэнэр наадаяа добтолго һайнтайгаар эхилжэ, сугларагшадые һонирхуулна. Шатаршад бэрсэнүүдээ эдилсэнгүй наадаха гэжэ мэдээжэ шатаршад багсааһан байгаа. Теэд нааданай эхилһээр хорёод ябадалнуудай хэгдээд байхада бэрсэнүүдшье тулалдаанһаа гаргагдана.

Ботвинник Петросян хоёр Грюнфельдын хамгаалга наадандаа хэрэглэжэ, һонирхолтой наада эмхидхэнэ.

Арбан табадахи уулзалгадаа Ботвинник хараар наадабашье, энэ хамгаалгаяа хэрэглээ. Тиигэжэ шанга тулалдаан болоно.

Сагаанаар наадаһан Петросян өөрынгөө тэг дундахи хамгаалгада найдаһан байгаа. Теэд Ботвинник тэрэ хамгаалгыень бута сохихоор һэдэжэ һуугаа. Уданшьегүй ноёной тала руу добтолго эхилшэнэ. Ботвиннигай ноёнойнгоо тала һуладхахатай зэргэ, Петросян шанга добтолго хэнэ. Дэлхэйн чемпион ноёноо хамгаалжа эхилнэ.

Петросянай байдал эндэ барагшье һаа, дэлхэйн түрүү һуури буляалдагша балайшье һайн наадаагүй. Тиигэжэ Ботвинник өөрынгөө байдалые һайжаруулжа ороно.

Тиигэһээр байтар Ботвинник буруу ябадал хэжэ, Петросянай байдал бараг тээшээ болоно. Энээгээр наадан хойшолуулагдаа.

***

Апрелиин 30-да үргэлжэлүүлэгдэһэн энэ наадан 58-дахи ябадалдаа дүүрэжэ, Петросян шүүгээ. Нааданай тоо 8:7 боложо, Петросян түрүүлбэ.

Улаан-Үдын трикота[жна] фабрикада

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Трикотажна фабрикын нэхэ... руулагдана. С. БАЛ...

Һайн дураараа...

һаяхан Зүүн Сибириин технологическа институдай технологическа факультет хэзээ хэзээнэйхиһээ һонирхолтой суглаа үнгэргэбэ. Юуб гэхэдэ, студентнэр өөһэдынгөө һуралсалай болон ажалайнгаа шухала асуудалые хэлсэхэһээ гадна, факультедтээ өөһэдын һайн дуранай дружинатай болохо гэлсээ ха юм. Энэ асуудалые студент бүхэн дэмжэжэ, һайн дураараа дружиннигуудай бүлэг эмхидхэхэ гэжэ шиидхэбэ. Суглаанай удаа олоороо сугларжа, нэрэ обогоо бэшүүлбэд. Тэдэнэр өөһэдынгөө дундаһаа ударидагшаяа олоо. Хоёрдохи курсын студент Леонид Пересядько тус бүлгэмэй ударидагшаар томилогдоо. Эгээн олоороо техфагай хоёрдохи курсын студентнэр тус бүлгэмэй гэшүүд болоо. Бүхы курсын 70-аад процентнь дружинник гэһэн үнэмшэлгэ абаба.

Д. Балдуев.

ШЭНЭ М...

Хүнүүдэй тус... котажна спорти... кет, полувер, ... ретуза, свитер, ... риин фасоноор ... терской тус фа... нээгдэбэ. Тус ма... эхилһэнһээ хой... түрүүшын захил... лаа.

Мастерской ху... таа хэһэн захил... на, мүн олоороо ... нэ захил абаха ...

ВЫСТАВКЭДЭ...

Бүхэсоюзна со... хэһэн трикотаж... харуулха выстав... ха зол фабрикын ... даба. Тэрэ вы... оной май һара... үнгэргэгдэхөөр ха... нөө фабрикын хү... ставкэдэ бэлэдхэ... дэлмэри ябуулжа ...

БЭ...

Уласхоорондын ... Майн 1-нэй хүн... вахтада жагсаһа... бригадануудай ду... зүйлнүүдые нэха... Ф. Е. Ильинагай ... рика дотороо тү... на. Энэ цех ал... даалгабари холо... гээ. Цехэй хүда... Гармаева, Арсе... даадаг коммунис ... нууд алдар солото... Эдэ бригаданууд ... габари амжалтата... бэлэгтэйгээр һа...

Хүдэлмэришэдэй профилактори

Тимлюгэй цементно-шиферэй заводһоо баруулжа арба гаран километр ябаад байтарнай, баглагар хара модон соо хэдэ хэдэн томо сагаан будагаар будагдаһан гэрнүүд харагдашаба.

—Энэ манай заводой хүдэлмэришэдэй профилактори гээшэ, —гэжэ мантай сут ябаһан Прибайкалиин промышленна үйлэдбэриин зонын парткомой хүдэлмэрилэгшэ хэлээд,—орожо хараял,—гэбэ.

Тэндэ хүнүүдэй байха хэдэн томо корпус, столово, гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн клуб гэхэ мэтэ бии. Тэрэниие тойроод үдхэн хара нарһан, хада уула, гол горходшье бии.

Иимэ гоё һайхан газарта заводой хүдэлмэрилэгшэд профсоюзай путёвкоор ерэжэ амардаг. Тиихэдээ тэдэнэр заабол амаралта абаад ерэдэг бэшэ, харин ажал хүдэлмэриһөөн таһарангүй байдаг гээшэ. Тэндэ байгшадые машинаар ажалдань абаашадаг, асардаг. Ажалһаань ерээд, тэдэнэр бэеэ бани, душта угаагаад, шэмэтэй һайнаар бэлдэһэн эдеэ хоол бариад, амардаг, сэнгэдэг. Хүдэлмэришэд тэндэ хорин дүрбэн хоног соо тиигэжэ амархадаа, бэень һайжардаг, хатуужадаг.

— Эндэ иимэ һайн байдалда байгаад амарха, хүдэлхэ гээшэ тон зохид, туһатай байна даа. Би мүнөө эндэ байхадаа, ажалдаа ябахаһаа гадна, дээдэ һургуулида орохоёо бэлдэжэ байнаб,— гэжэ тэндэ амаржа байһан Лидия Лихачева хөөрэнэ.

С. Цыреторов.

Эрхүүгэй областьһоо

УЯЛГАНЬ 3200

Залариин үйлэдбэриин управлениин «Власть Советов» колхозой Сортовскойн МТФ-дэ үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2100 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 400 литрээр ехые һаахабди гэжэ эндэхид уялга абаһан байна. Түрүү һаалишанай нэгэн болохо Валентина Мальцева 1962 ондо үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааһан байгаа. Харин 1963 ондо 3200 литр һү һаахаб гэһэн уялга тэрэ абаа. Тиигээдшье энэ жэлэйнгээ уялга һайнаар дүүргэжэ байһыень үдэр бүриинь ажалайнь дүнгүүд гэршэлжэ үгэнэ. Тэрэ мүнөө үнеэн бүриһөө үдэртөө 8 литр һү һаажа байдаг.

ВИТАМИНТАЙ ТЭЖЭЭЛ

Тулунай үйлэдбэриин управлениин «Парижская коммуна» колхозой малшад гидропонно арга хэрэглэжэ, ороо һо ургуулдаг болоо. Хайрсагуудаар дүүрэн һайн, үдхэн тарианай ногоо ургуулаад, тэдэнэр малдаа витаминна тэжээл болгон эдюулдэг болонхой.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Доодо-Үдын районой Шэнэ Малька гэжэ тосхоной комсомолшууд болон залуушуул һайн дураараа амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлжэ, өөһэдынгөө хүсөөр клуб бариха гэжэ шиидэһэн байгаа... Харин ажал хүдэлмэринь урматайгаар орьёлжо, басагад хүбүүдэй ирагуу хоолой ажал дээрэ ханхинажа захалаа һэн. Мүнөө барилгын хүдэлмэриинь һүүлшын хүдэлмэри дүүрэжэ, һаяар шэнэ клуб ашаглалгада үгтэжэ, тосхонойнгоо ажалшадта үүдэеэ сэлин нээхэеэ байна.

Шэнэ клубай нээлгэндэ зорюулан, нютагай уран һайханай коллектив һонин программатай концерт-вечер бэлдэжэ байнхай.

(«Восточно-Сибирская правда» газетэһээ).

Хүршэ городуудһаа мэд...

ТОМСК. Эндэ шатараар түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй шатаршадтай тулалдаха эрхэ олохын түлөө шанга тулалдаан болоо. Мүрысөөндэ хабаадалсахаар зоно бүхэнэй наадаанда эрхимлэһэн арбан зургаан шатаршад сугларaa. Тэдэнэй дунда мэдээжэ шатаршад — России Федерациин хэдэн удаа чемпион болоһон спортын мастер В. Тарасов, уласхоорондын мастер Г. Иливицкий (Свердловск), СССР-эй экс-чемпион Валентина Борисенко, мастернууд Я. Русаков, А. Белов (хоюулаа Омскын түлөөлэгшэд), тэдэнэй дунда манай республикын түлөөлэгшэ Владимир Власов бии. Манай республикын шатаршан түрүүшын гурбан үдэр тулалдахадаа шадамар бэрхээр наадажа, бултанай анхаралые татаа. Тэрэ Томскын Никаскиниие шүүһэн, Челябинскын Калинкинтай, Омскын Беловтой тэнсэһэн байгаа. Теэд һүүл тээшээ нааданайнь охин бууража, 12 уулзалгаһаа миил гурбан очко абаһан байна. Хахад финальна энэ уулзалгада 11 очко абаһан Тарасов түрүү һуури эзэлээ.

ТАТАРАЙ АССР-эй ниислэл — Казань хотодо России Федерациин «Урожай» бүлгэмэй шатаршад сугларжа, түрүү һуури эзэлхын түлөө наадаа. Буряадай АССР-һээ мүрысөөндэ хабаадалсахаар хүдөөгэй тү... лөөлэгшэд — Тун... да һургуулиин ба... эхэнэрнүүд сооһо... нат-һургуулиин ба... кова гэгшэд ошоһо...

Эрэшүүлэй дунд... сөөн дүүрэжэ, ман... раг һайн амжалта... хамта дээрэнь таба... бэдэхи һуури эзэл...

Саг... урга...

Улаан-Үдын ги... риин мэдээсэһэнэ... дэр республика ... зэргэ үүлэтэй ба... гуудта шиг нойто... хойто зүгһөө һу... ха. Улаан-Үдэ ги... О-О, үдэртөө 10-... лаан болохоор б...

Майн 5—6-на... публика дотор ү... зарим нютагуудта ... орохо. Баруун з... һалхилха. Һүнин... гуудта 3—8 граду... та хоёр градус д... дус хүрэтэр хүй... хойто аймагуудта ... тагуудта 11—16 ... байхаар багсаагд...

ХРОНИК[А]

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудай ёһоор, 1963 оной апрель һара дотор захиргаанай-территориальна иимэ хубилалтанууд хэгдэбэ: Баунтын аймагай Кедровско сельсоведые хубаажа, Бамбуйка поселок центртэйгээр **Бамбуйска сельсовет** байгуулагдаба;

Хойто Байгалай аймагай Киндигирскэ сельсоведэй центрынь Душкачан тосхондо байһанаа **Холодная поселогто** абаашагдаба;

Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Тарбагатайн сельсоведэй **Ганзурино** гэжэ түмэр замай станциин дэргэдэхи тосхон болон поселок тус аймагай Оронгын сомсоведэй мэдэлдэ үгтэбэ;

Улаан-Үдын ... Хүрбын сельсоведэ... тосхон тус аймаг... соведэй мэдэлдэ ү...

Загарайн прох... Шэнэ Бэрээнэй ... гэжэ поселок тус ... Бэрээнэй сельсове... бэ.

Ардасанай лесп... тогтоһон шэнэ һу... лок гээд саашадаа ... хэдээ захиргаанай ... озерскын ажалш... городской Соведэ... болоно.

Редактор Ц. ...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ле... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ре... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жиз... —24-74, сельского хозяйства—47-59, советско... и культуры, литературы и искусства—34-05, пр... транспорта, информации—35-14, писем и рабсе... отдел переводов и корректорская—35-95, бух... Для междугородных переговоров—16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министер... Бурятской АССР.
Н00414.